

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про банки і банківську діяльність

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, N 5-6, ст.30)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

- N 2740-III (2740-14) від 20.09.2001, ВВР, 2002, N 5, ст.30
- N 249-IV (249-15) від 28.11.2002, ВВР, 2003, N 1, ст. 2
- N 485-IV (485-15) від 06.02.2003, ВВР, 2003, N 14, ст.104
- N 835-IV (835-15) від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 35, ст.270
- N 914-IV (914-15) від 05.06.2003, ВВР, 2003, N 38, ст.322
- N 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003, ВВР, 2004, N 13, ст.181
- N 1828-IV (1828-15) від 22.06.2004, ВВР, 2004, N 38, ст.473
- N 2631-IV (2631-15) від 02.06.2005, ВВР, 2005, N 26, ст.358
- N 3127-IV (3127-15) від 29.11.2005
- N 3163-IV (3163-15) від 01.12.2005
- N 3201-IV (3201-15) від 15.12.2005
- N 3273-IV (3273-15) від 22.12.2005

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Предмет та мета Закону

Цей Закон визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків.

Метою цього Закону є правове забезпечення стабільного розвитку і діяльності банків в Україні і створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

андеррайтинг - купівля на первинному ринку цінних паперів з наступним їх перепродажем інвесторам; укладання договору про гарантування повного або часткового продажу цінних паперів емітента інвесторам, про повний чи частковий їх викуп за фіксованою ціною з наступним перепродажем або про накладання на покупця обов'язку робити все можливе, щоб продати якомога більше

цінних паперів, не беручи зобов'язання придбати будь-які цінні папери, що не були продані;

афілійована особа банку - будь-яка юридична особа, в якій банк має істотну участь або яка має істотну участь у банку;

банк - юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати у сукупності такі операції: залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб;

банк з іноземним капіталом - банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному нерезиденту, перевищує 10 відсотків;

банківська діяльність - залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб;

банківський кредит - будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми;

банківська ліцензія - документ, який видається Національним банком України в порядку і на умовах, визначених у цьому Законі, на підставі якого банки мають право здійснювати банківську діяльність;

банківський платіжний інструмент - засіб, що містить реквізити, які ідентифікують його емітента, платіжну систему, в якій він використовується, та, як правило, держателя цього банківського платіжного інструмента. За допомогою банківських платіжних інструментів формуються відповідні документи за операціями, що здійснені з використанням банківських платіжних інструментів, на підставі яких проводиться переказ грошей або надаються інші послуги держателям банківських платіжних інструментів;

банківські рахунки - рахунки, на яких обліковуються власні кошти, вимоги, зобов'язання банку стосовно його клієнтів і контрагентів та які дають можливість здійснювати переказ коштів за допомогою банківських платіжних інструментів;

державний реєстр банків - реєстр, що ведеться Національним банком України і містить відомості про державну реєстрацію усіх банків;

вклад (депозит) - це кошти в готівковій або у безготівковій

формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору;

державна реєстрація банку - надання банку статусу юридичної особи відповідно до вимог глави 3 цього Закону;

ділова репутація - сукупність підтвердженої інформації про особу, що дає можливість зробити висновок про професійні та управлінські здібності такої особи, її порядність та відповідність її діяльності вимогам закону;

економічні нормативи - показники, що встановлюються Національним банком України і дотримання яких є обов'язковим для банків;

(Визначення терміну "ідентифікація особи" статті 2 виключено на підставі Закону N 485-IV від 06.02.2003)

іноземний - пов'язаний з громадянином або юридичною особою будь-якої країни, крім України;

істотна участь - пряме або опосередковане, самостійно або спільно з іншими особами володіння 10 і більше відсотками статутного капіталу або права голосу придбаних акцій (паїв) юридичної особи або незалежна від формального володіння можливість вирішального впливу на керівництво чи діяльність юридичної особи;

капітал банку - залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань;

капітал підписний - величина капіталу, на яку отримано письмові зобов'язання акціонерів (пайовиків) банку на внесення коштів за підпискою на акції (паї);

капітал статутний - сплачений та зареєстрований підписний капітал;

капітал регулятивний (власні кошти) - складається з основного та додаткового капіталу, зваженого на ризики, що визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України;

клієнт банку - будь-яка фізична чи юридична особа, що користується послугами банку;

контроль - безпосереднє або опосередковане володіння часткою в юридичній особі, одноосібне або разом з іншими особами, що презентує еквівалент 50 чи більше відсотків статутного капіталу або голосів юридичної особи, або можливість справляти вирішальний

вплив на управління, або діяльність юридичної особи на основі угоди або будь-яким іншим чином;

кошти - гроші у національній або іноземній валюті чи їх еквівалент;

кредитор банку - юридична або фізична особа, яка має документально підтверджені вимоги до боржника щодо його майнових зобов'язань;

ліквідація банку - процедура припинення функціонування банку як юридичної особи відповідно до положень цього Закону;

ліквідатор - юридична або фізична особа, яка здійснює функції щодо припинення діяльності банку та задоволення вимог кредиторів;

ліквідаційна маса - усі види майнових активів (майно та майнові права) банку, які належать йому на праві власності на день відкриття ліквідаційної процедури та виявлені в ході ліквідації;

мораторій - зупинення виконання банком майнових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), строк виконання яких настав до дня введення мораторію, та зупинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), застосованих до прийняття рішення про введення мораторію;

неплатоспроможність банку - неспроможність банку своєчасно та в повному обсязі виконати законні вимоги кредиторів через відсутність коштів або зменшення розміру капіталу банку до суми, що становить менше однієї третини мінімального розміру регулятивного капіталу банку;

нормативно-правові акти Національного банку України - нормативно-правові акти, що видаються Національним банком України у межах його повноважень на виконання цього та інших законів України;

підрозділ банку - структурна одиниця банку, що не має статусу юридичної особи і виконує функції, визначені банком;

представництво банку - територіально відокремлений структурний підрозділ банку, що не здійснює банківську діяльність;

реорганізація банку - злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступникам;

розрахункові банківські операції - рух грошей на банківських рахунках, здійснюваний згідно з розпорядженнями клієнтів або в результаті дій, які в рамках закону призвели до зміни права

власності на активи;

споріднена особа - юридична особа, яка має спільних з банком власників істотної участі;

системоутворюючий банк - банк, зобов'язання якого становлять не менше 10 відсотків від загальних зобов'язань банківської системи;

тимчасова адміністрація - процедура, що застосовується Національним банком України при здійсненні банківського нагляду за обставин, передбачених цим Законом;

тимчасовий адміністратор - фізична або юридична особа, що призначається Національним банком України для здійснення тимчасової адміністрації;

уповноважена особа банку - особа, яка на підставі статуту чи угоди має повноваження представляти банк та вчиняти від його імені певні дії, що мають юридичне значення;

учасники банку - засновники банку, акціонери банку, який є акціонерним товариством, учасники банку, який є товариством з обмеженою відповідальністю, і пайовики кооперативного банку;

філія банку - відокремлений структурний підрозділ банку, що не має статусу юридичної особи і здійснює банківську діяльність від імені банку;

фінансова холдингова група - фінансова установа, яка відповідає вимогам статті 12 цього Закону.

Стаття 3. Сфера застосування

Цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Положення цього Закону застосовуються до представництв іноземних банків, що діють на території України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами (угодами), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також до філій українських банків за кордоном та до пов'язаних з банком осіб, визначених статтею 52 цього Закону.

Відповідні положення цього Закону поширюються також на окремі зобов'язання і відповідальність інших осіб, діяльність яких пов'язана з функціонуванням банків.

Стаття 4. Банківська система України

Банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону.

Банки в Україні можуть функціонувати як універсальні або як спеціалізовані. За спеціалізацією банки можуть бути ощадними, інвестиційними, іпотечними, розрахунковими (кліринговими).

Банк самостійно визначає напрями своєї діяльності і спеціалізацію за видами операцій. Національний банк України здійснює регулювання діяльності спеціалізованих банків через економічні нормативи та нормативно-правове забезпечення здійснюваних цими банками операцій.

Банк набуває статусу спеціалізованого банку у разі, якщо більше 50 відсотків його активів є активами одного типу. Банк набуває статусу спеціалізованого ощадного банку у разі, якщо більше 50 відсотків його пасивів є вкладками фізичних осіб.

Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, цього Закону, Закону України "Про Національний банк України", інших законодавчих актів та нормативно-правових актів Національного банку України.

Стаття 5. Економічна незалежність банків

Банки мають право самостійно володіти, користуватися та розпоряджатися майном, що перебуває у їхній власності.

Держава не відповідає за зобов'язаннями банків, а банки не відповідають за зобов'язаннями держави, якщо інше не передбачено законом або договором.

Національний банк України не відповідає за зобов'язаннями банків, а банки не відповідають за зобов'язаннями Національного банку України, якщо інше не передбачено законом або договором.

Органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Шкода, заподіяна банку внаслідок такого втручання, підлягає відшкодуванню у порядку, визначеному законом.

Стаття 6. Організаційно-правова форма банку

Банки в Україні створюються у формі акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або кооперативного банку.

Законодавство про господарські товариства поширюється на банки у частині, що не суперечить цьому Закону.

Стаття 7. Державні банки

Державний банк - це банк, сто відсотків статутного капіталу якого належать державі.

Державний банк засновується за рішенням Кабінету Міністрів України. При цьому в законі про Державний бюджет України на відповідний рік передбачаються витрати на формування статутного капіталу державного банку. Кабінет Міністрів України зобов'язаний отримати позитивний висновок Національного банку України з приводу наміру заснування державного банку. Отримання висновку Національного банку України є обов'язковим також у разі ліквідації (реорганізації) державного банку, за винятком його ліквідації внаслідок неплатоспроможності.

Статут та діяльність державного банку мають відповідати вимогам цього Закону, інших законів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Статут державного банку затверджується постановою Кабінету Міністрів України.

Національний банк України здійснює державну реєстрацію державних банків відповідно до вимог цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Держава здійснює та реалізує повноваження власника щодо акцій (паїв), які їй належать у статутному капіталі державного банку, через органи управління державного банку.

Органами управління державного банку є наглядова рада та правління банку.

Органом контролю державного банку є ревізійна комісія, персональний та кількісний склад якої визначаються наглядовою радою державного банку.

Наглядова рада є вищим органом управління державного банку, що здійснює контроль за діяльністю правління банку з метою збереження залучених у вклади грошових коштів, забезпечення їх повернення вкладникам та захисту інтересів держави як акціонера державного банку та інші функції, визначені цим Законом.

До складу наглядової ради державного банку входять члени наглядової ради банку, призначені Верховною Радою України та Президентом України. З метою представництва інтересів держави до складу наглядової ради державного банку можуть входити народні депутати України, представники органів виконавчої влади та інші особи, що відповідають вимогам, зазначеним у цій статті. Строк повноважень членів наглядової ради державного банку - п'ять років.

Президент України призначає сім членів наглядової ради державного банку шляхом прийняття відповідного Указу.

Верховна Рада України призначає сім членів наглядової ради державного банку шляхом прийняття відповідної Постанови.

Членом наглядової ради державного банку може бути громадянин України, який має вищу економічну або юридичну освіту, або науковий ступінь у галузі економіки, фінансів та/або права і при цьому має досвід роботи в органах законодавчої влади чи на керівних посадах центральної виконавчої влади України або банківській установі, чи досвід наукової, практичної роботи у галузі економіки, фінансів, права.

Члени наглядової ради державного банку виконують свої функції без отримання будь-якої матеріальної винагороди.

Наглядову раду державного банку очолює голова, який обирається наглядовою радою зі складу її членів.

Засідання наглядової ради є правомочним за наявності не менше десяти її членів.

Рішення наглядової ради приймаються простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів наглядової ради державного банку.

Внутрішні питання організації діяльності наглядової ради державного банку та питання діловодства визначаються положенням про наглядову раду, що приймається на її засіданні.

Повноваження призначеного складу наглядової ради державного банку та/або кожного з її членів можуть припинятися відповідно за рішенням Верховної Ради України та Президента України щодо призначених ними осіб, але не раніше ніж через один рік з дня призначення. У разі призначення тимчасового адміністратора державного банку повноваження наглядової ради припиняються на підставі статті 78 цього Закону.

У своїй діяльності наглядова рада державного банку керується цим Законом, іншими актами законодавства України та статутом державного банку. Наглядова рада не втручається в оперативну діяльність державного банку.

До компетенції наглядової ради державного банку належить прийняття рішень з питань, визначених у пунктах 1, 5, 6 статті 38 цього Закону та пунктах 1-7 статті 39 цього Закону, а також з інших питань, необхідність врегулювання яких передбачена цим Законом.

Рішення про зміну розміру статутного капіталу державного банку та припинення його діяльності приймається Кабінетом Міністрів України. При цьому Кабінет Міністрів України зобов'язаний отримати позитивний висновок Національного банку України з приводу наміру зміни розміру статутного фонду державного банку.

Повноваження виконавчого органу державного банку визначаються його статутом. Кандидатури голови та членів виконавчого органу узгоджуються з Національним банком України відповідно до вимог цього Закону.

Банк, створений у порядку, визначеному частиною другою цієї статті, має право додавати до свого найменування слово "державний", використовувати зображення Державного Герба України, Державного Прапора України.

У разі прийняття рішення про часткове або повне відчуження державою належних їй акцій (паїв) державного банку такий банк втрачає статус державного. Власники акцій зобов'язані привести статут та діяльність банку у відповідність з вимогами цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Стаття 8. Кооперативні банки

Кооперативний банк створюється в порядку, передбаченому цим Законом. Законодавство про кооперацію поширюється на кооперативні банки в частині, що не суперечить цьому Закону.

Кооперативні банки створюються за принципом територіальності і поділяються на місцеві та центральні кооперативні банки.

Мінімальна кількість учасників місцевого (у межах області) кооперативного банку має бути не менше 50 осіб. У разі зменшення кількості учасників і неспроможності кооперативного банку протягом одного року збільшити їх кількість до мінімальної необхідної кількості діяльність такого банку припиняється шляхом зміни організаційно-правової форми або ліквідації.

Учасниками центрального кооперативного банку є місцеві кооперативні банки.

До функцій центрального кооперативного банку, крім передбачених цим Законом, належать централізація та перерозподіл ресурсів, акумульованих місцевими кооперативними банками, а також здійснення контролю за діяльністю кооперативних банків регіонального рівня.

Органами управління кооперативних банків є загальні збори учасників (пайовиків), спостережна рада банку та правління банку. Органом контролю є ревізійна комісія банку. Органи управління та контролю кооперативного банку створюються та здійснюють свої повноваження відповідно до цього Закону.

Статутний капітал кооперативного банку поділяється на паї. Рівень мінімального розміру статутного капіталу кооперативного банку встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону.

Кожний учасник кооперативного банку незалежно від розміру своєї участі у капіталі банку (паю) має право одного голосу.

Прибутки або збитки кооперативного банку за результатами фінансового року розподіляються між учасниками пропорційно розміру їх паю.

Обмеження, встановлені цим Законом для операцій банку з пов'язаними особами, не поширюються на операції кооперативного банку.

Стаття 9. Банківські об'єднання

Банки мають право створювати банківські об'єднання таких типів: банківська корпорація, банківська холдингова група, фінансова холдингова група. Банки можуть бути учасниками промислово-фінансових груп з дотриманням вимог антимонопольного законодавства України.

Банківське об'єднання створюється за попередньою згодою Національного банку України та підлягає державній реєстрації шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру банків.

Порядок отримання дозволу на створення банківського об'єднання та порядок його державної реєстрації встановлюються Національним банком України.

Банк може бути учасником лише одного банківського об'єднання. Учасники банківського об'єднання перед своєю власною назвою вказують назву банківського об'єднання.

Учасники банківського об'єднання можуть вийти з його складу із збереженням взаємних зобов'язань та дотриманням умов укладених договорів з іншими суб'єктами господарювання.

Банківське об'єднання зобов'язане публікувати в офіційних друкованих виданнях - газеті "Урядовий кур'єр" або "Голос України" інформацію про створення банківського об'єднання за визначеною Національним банком України формою, про зміни в ньому та про припинення його діяльності, а також консолідовану звітність за обсягами та за формою, встановленими Національним банком України.

Учасники банківського об'єднання несуть відповідальність за зобов'язаннями інших його учасників відповідно до укладеного між ними договору.

Банківське об'єднання ліквідується за рішенням його учасників або з ініціативи Національного банку України за рішенням суду у разі, якщо діяльність такого банківського об'єднання суперечить антимонопольному законодавству України або загрожує інтересам вкладників банків чи стабільності банківської системи. Ліквідація банківського об'єднання не припиняє діяльності банків - його учасників.

Стаття 10. Банківська корпорація

Банківська корпорація - це юридична особа (банк), засновниками та акціонерами якої можуть бути виключно банки. Банківська корпорація створюється з метою концентрації капіталів банків - учасників корпорації, підвищення їх загальної ліквідності та платоспроможності, а також забезпечення координації та нагляду за їх діяльністю.

Банківська корпорація підлягає реєстрації у Національному банку України і заноситься до Державного реєстру банків. Статутний капітал банківської корпорації повинен відповідати загальним вимогам Національного банку України щодо статутного капіталу новостворюваного комерційного банку.

Вимоги Національного банку України щодо надання банківській корпорації ліцензій на виконання окремих операцій встановлюються на рівні загальних вимог для комерційних банків виходячи з розміру консолідованого капіталу.

Установчий договір та статут корпорації мають включати положення щодо забезпечення виконання корпорацією та її членами своїх фінансових зобов'язань і відповідальності за результати сумісної діяльності з метою забезпечення інтересів кредиторів та вкладників.

Банки, що увійшли до банківської корпорації, передають корпорації повноваження на здійснення окремих операцій та забезпечують централізацію виконання окремих функцій. Централізації в межах банківської корпорації підлягають:

виконання розрахунків як серед членів корпорації, так і за її межами;

операції на ринках грошей та капіталів;

встановлення та ведення кореспондентських рахунків (у національній та іноземних валютах);

моніторинг кредитних ризиків;

розробка та прийняття загальних для членів банківської корпорації правил і процедур виконання операцій та внутрішньої звітності;

формування зовнішньої звітності;

внутрішній аудит.

Перелік централізованих функцій може бути розширений за згодою банків - членів корпорації. Передача повноважень щодо централізованого виконання зазначених вище функцій від банків-

членів до банківської корпорації повинна бути зафіксована як у статутах банків - членів корпорації, так і в статуті самої банківської корпорації.

Банківська корпорація виконує функції розрахункового центру для банків - членів корпорації і не веде безпосереднього обслуговування клієнтів (фізичних та юридичних осіб, крім банків та інших фінансових установ). Усі банки - члени корпорації виконують свої розрахунки та платежі (як у національній, так і в іноземних валютах) виключно через свої кореспондентські рахунки, відкриті в Національному банку України або безпосередньо у банківській корпорації.

Банки, що увійшли до банківської корпорації, зберігають свою юридичну самостійність у межах, обумовлених їх статутами та статутом банківської корпорації. Банки, що увійшли у банківську корпорацію, не можуть входити до інших банківських об'єднань, крім як за згодою корпорації (виняток - участь у професійних асоціаціях, створених не на комерційних засадах). Банки, що увійшли до банківської корпорації, повинні в усіх своїх документах, укладених угодах тощо вказувати свою належність до корпорації.

Назва банківської корпорації встановлюється засновниками довільно з дотриманням вимог цього Закону.

Стаття 11. Банківська холдингова група

Банківська холдингова група - це банківське об'єднання, до складу якого входять виключно банки.

Материнському банку банківської холдингової групи має належати не менше 50 відсотків акціонерного (пайового) капіталу або голосів кожного з інших учасників групи, які є його дочірніми банками.

Дочірній банк не має права володіти акціями материнського банку. У разі, якщо дочірній банк набув право власності на акції материнського банку, він зобов'язаний відчужити їх у місячний термін.

Банківські холдингові групи дозволяється створювати лише за умови, що угода про їх створення передбачає покладання на головний банк групи додаткових організаційних функцій стосовно банків - членів групи, а також створення системи управління спільною діяльністю.

Банківський нагляд за діяльністю банківської холдингової групи здійснюється на індивідуальній та консолідованій основі. Материнський банк зобов'язаний подавати консолідовано-фінансовий та статистичний звіти групи відповідно до вимог цього Закону.

Материнський банк банківської холдингової групи відповідає за

зобов'язаннями своїх членів у межах свого внеску в капіталі кожного з них, якщо інше не передбачено законом або угодою між ними.

Стаття 12. Фінансова холдингова група

Фінансова холдингова група має складатися переважно або виключно з установ, що надають фінансові послуги, причому серед них має бути щонайменше один банк, і материнська компанія має бути фінансовою установою.

Материнській компанії має належати більше 50 відсотків акціонерного (пайового) капіталу кожного з учасників фінансової холдингової групи.

Материнська компанія фінансової холдингової групи зобов'язана подавати наглядовим органам консолідовано-фінансовий та статистичний звіти групи відповідно до вимог цього Закону.

Материнська компанія фінансової холдингової групи при здійсненні своєї діяльності з управління та координації діяльності її членів на виконання законодавства і нормативно-правових актів Національного банку України має право встановлювати правила, що є обов'язковими для членів фінансової холдингової групи.

Материнська компанія фінансової холдингової групи відповідає за зобов'язаннями своїх членів у межах свого внеску в капітал кожного з них, якщо інше не передбачено законом або угодою між ними.

Стаття 13. Банківські спілки та асоціації

З метою захисту та представлення інтересів своїх членів, розвитку міжрегіональних та міжнародних зв'язків, забезпечення наукового та інформаційного обміну і професійних інтересів, розробки рекомендацій щодо банківської діяльності банки мають право створювати неприбуткові спілки чи асоціації.

Банківські спілки та асоціації не мають права займатися банківською чи підприємницькою діяльністю і не можуть бути створені з метою отримання прибутку.

Асоціація (спілка) банків є договірним об'єднанням банків і не має права втручатися у діяльність банків - членів асоціації (спілки).

Розділ II

СТВОРЕННЯ, ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ, ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВ

Глава 2

СТВОРЕННЯ БАНКІВ

Стаття 14. Учасники банків

Учасниками банку можуть бути юридичні і фізичні особи, резиденти та нерезиденти, а також держава в особі Кабінету Міністрів України або уповноважених ним органів.

Власники істотної участі у банку повинні мати бездоганну ділову репутацію та задовільний фінансовий стан.

Вимоги щодо ділової репутації та задовільності фінансового стану засновників та акціонерів (пайовиків), які набувають істотної участі у банку, встановлюються цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Учасниками банку не можуть бути юридичні особи, в яких банк має істотну участь, об'єднання громадян, релігійні та благодійні організації.

Стаття 15. Найменування банку

Банк має повне і скорочене офіційні найменування українською та іноземними мовами. Найменування банку має містити слово "банк", а також вказівку на організаційно-правову форму банку.

Банк має печатку зі своїм повним офіційним найменуванням.

Слово "банк" та похідні від нього дозволяється використовувати у назві лише тим юридичним особам, які зареєстровані Національним банком України як банк і мають банківську ліцензію. Виняток становлять міжнародні організації, що діють на території України відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та законодавства України.

Не дозволяється використовувати для найменування банку назву, яка повторює вже існуючу назву іншого банку або вводить в оману щодо видів діяльності, які здійснює банк. Вживання у найменуванні банку слів "Україна", "державний", "центральний", "національний" та похідних від них можливе лише за згодою Національного банку України.

Національний банк України має право відмовити у використанні банком запропонованого найменування за наведених у цій статті підстав.

Підрозділ банку використовує найменування лише того банку, підрозділом якого він є. До назви структурного підрозділу банку може додаватися найменування місцезнаходження цього підрозділу.

Стаття 16. Статут банку

Статут банку складається з урахуванням положень цього Закону, Закону України "Про господарські товариства" та інших законів України.

Статут банку обов'язково має містити інформацію про:

- 1) найменування банку;
- 2) його місцезнаходження;
- 3) організаційно-правову форму;
- 4) види діяльності, які має намір здійснювати банк;
- 5) розмір та порядок формування статутного капіталу банку, види акцій банку, їх номінальну вартість, форми випуску акцій (документарна або бездокументарна), кількість акцій, що купуються акціонерами;
- 6) структуру управління банком, органи управління, їх компетенцію та порядок прийняття рішень;
- 7) порядок реорганізації та ліквідації банку відповідно до глав 5 та 16 цього Закону;
- 8) порядок внесення змін та доповнень до статуту банку;
- 9) розмір та порядок утворення резервів та інших загальних фондів банку;
- 10) порядок розподілу прибутків та покриття збитків;
- 11) положення про аудиторську перевірку банку;
- 12) положення про органи внутрішнього аудиту банку.

Рішення про внесення змін до статуту банку набирає сили з моменту реєстрації таких змін Національним банком України.

Реєстрація змін до статуту банку здійснюється у порядку, визначеному Національним банком України.

Глава 3

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВ

Стаття 17. Державна реєстрація банків

Державна реєстрація банків здійснюється Національним банком України відповідно до вимог цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Уповноважені засновниками банку особи подають Національному

банку України для державної реєстрації такі документи:

- 1) заяву про реєстрацію банку;
- 2) установчий договір (крім державного банку);
- 3) статут банку;
- 4) рішення про створення банку (протокол установчих зборів) або Постанову Кабінету Міністрів України про створення державного банку;
- 5) бізнес-план, що визначає види діяльності, які банк планує здійснювати на найближчий рік, та стратегію діяльності банку на найближчі три роки згідно із встановленими Національним банком України вимогами;
- 6) інформацію про фінансовий стан учасників, які матимуть істотну участь у банку. У разі коли засновником банку є юридична особа, надається інформація про членів ради директорів і осіб, які мають істотну участь у цій юридичній особі;
- 7) бухгалтерську і фінансову звітність за останні чотири звітних періоди (квартали) - для учасників - юридичних осіб, які матимуть істотну участь у банку, довідку Державної податкової адміністрації України про доходи за останній звітний період (рік) - для учасників - фізичних осіб, які матимуть істотну участь у банку;
- 8) відомості про кількісний склад спостережної ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії;
- 9) копію платіжного документа про внесення плати за реєстрацію банку, що встановлюється Національним банком України;
- 10) нотаріально завірени копії установчих документів учасників, які є юридичними особами та матимуть істотну участь у банку;
- 11) копії звіту про проведення відкритої підписки на акції - для банку, який створюється у формі відкритого акціонерного товариства;
- 12) відомості про професійну придатність та ділову репутацію голови та членів правління (ради директорів) і головного бухгалтера банку.

Національний банк України у тижневий термін з дати подання документів для державної реєстрації банку відкриває тимчасовий рахунок для накопичення підписних внесків засновників та інших учасників банку.

Рішення про державну реєстрацію банку або про відмову в

державній реєстрації банку приймається Національним банком України не пізніше тримісячного строку з моменту подання повного пакета документів, зазначених у цій статті.

Національний банк України може вимагати від заявника виправлення недоліків у поданих документах.

Реєстрація банків здійснюється шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру банків, після чого банк набуває статусу юридичної особи.

Національний банк України видає банку свідоцтво про його державну реєстрацію за встановленою ним формою.

Стаття 18. Підстави для відмови в державній реєстрації

Національний банк України може відмовити в державній реєстрації банку у разі, якщо:

- 1) порушено порядок створення банку;
- 2) установчі документи банку не відповідають законодавству України;
- 3) подано неповний пакет документів, необхідних для державної реєстрації банку, або ці документи не відповідають вимогам цього Закону чи нормативно-правових актів Національного банку України;
- 4) у Національного банку України є докази, що підтверджують відсутність бездоганної ділової репутації чи відсутність задовільного фінансового стану принаймні одного із засновників, що мають істотну участь у банку;
- 5) професійна придатність та ділова репутація голови виконавчого органу і головного бухгалтера банку, а також членів виконавчого органу банку не відповідають вимогам Національного банку України.

Про неповноту поданого пакета документів та/або про невідповідність професійної придатності та ділової репутації голови правління (ради директорів) та головного бухгалтера Національний банк України зобов'язаний повідомити уповноваженим особам банку не пізніше місячного строку з дати подання документів.

Про відмову у державній реєстрації банку Національний банк України приймає мотивоване рішення. Засвідчена Національним банком України копія рішення про відмову в реєстрації банку надсилається уповноваженій особі банку рекомендованим листом або вручається під розпис.

Відмова у державній реєстрації банку не може бути здійснена з інших підстав, крім зазначених у цій статті.

Стаття 19. Банківська ліцензія

Банк має право здійснювати банківську діяльність тільки після отримання банківської ліцензії.

Без отримання банківської ліцензії не дозволяється здійснювати одночасно діяльність по залученню вкладів та інших коштів, що підлягають поверненню, і наданню кредитів, а також вести рахунки. Особи, винні у здійсненні банківської діяльності без банківської ліцензії, несуть кримінальну, цивільну чи адміністративну відповідальність згідно із законами України.

Банківська ліцензія надається Національним банком України на підставі клопотання банку за наявності документів, що підтверджують:

наявність сплаченого та зареєстрованого підписного капіталу банку у розмірі, що встановлюється цим Законом;

забезпеченість банку належним банківським обладнанням, комп'ютерною технікою, програмним забезпеченням, приміщеннями відповідно до вимог Національного банку України;

наявність як мінімум трьох осіб, призначених членами правління (ради директорів) банку, які мають відповідну освіту та досвід, необхідний для управління банком.

Національний банк України може відмовити у наданні ліцензії, якщо зазначені у цій статті умови не виконані банком протягом одного року з дати державної реєстрації банку. В такому разі державна реєстрація банку скасовується і банк ліквідується.

Рішення про надання банківської ліцензії чи про відмову у її наданні приймається Національним банком України протягом одного місяця з дня отримання повного пакета документів, зазначених у цій статті.

Банківська ліцензія не може передаватися третім особам.

Стаття 20. Підстави відкликання банківської ліцензії

Національний банк України може відкликати банківську ліцензію виключно у таких випадках:

1) якщо було виявлено, що документи, надані для отримання ліцензії, містять недостовірну інформацію;

2) якщо банк не виконав жодної банківської операції протягом року з дня отримання банківської ліцензії;

3) у разі порушення цього Закону або нормативно-правових актів Національного банку України, що спричинило значну втрату

активів і настання неплатоспроможності банку;

4) на підставі висновку тимчасового адміністратора про неможливість приведення банку у правову відповідність з вимогами цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України;

5) недоцільності виконання плану тимчасової адміністрації щодо реорганізації банку.

Національний банк України негайно повідомляє банк про відкликання у нього банківської ліцензії. Банк протягом трьох днів з моменту отримання рішення зобов'язаний повернути Національному банку України свою банківську ліцензію.

У день отримання рішення про відкликання банківської ліцензії з підстав, передбачених пунктом 1 частини першої цієї статті, банк припиняє здійснення усіх банківських операцій та вчиняє дії, що забезпечують виконання банком своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами відповідно до укладених договорів та положень цього Закону.

Рішення Національного банку України про відкликання банківської ліцензії публікується в газеті "Урядовий кур'єр" або "Голос України" і є підставою для звернення до суду з позовом про ліквідацію банку.

Стаття 21. Попередній дозвіл на створення банку з іноземним капіталом

Для створення банку з іноземним капіталом його засновники зобов'язані отримати попередній дозвіл Національного банку України. Для набуття діючим банком статусу банку з іноземним капіталом його правління (рада директорів) має отримати попередній дозвіл Національного банку України.

Для отримання попереднього дозволу для створення банку з іноземним капіталом або для набуття банком статусу банку з іноземним капіталом до Національного банку України необхідно подати такі документи:

- 1) клопотання про надання попереднього дозволу;
- 2) інформацію про склад засновників, їх ділову репутацію та наявність необхідних коштів для заснування банку;
- 3) дозвіл іноземного контролюючого органу на участь у створенні банку в Україні або письмове заповнення іноземного засновника про відсутність у законодавстві країни його походження вимог щодо отримання такого дозволу;
- 4) інформацію про андеррайтера та його ділову репутацію, угоду з андеррайтером, якщо банком прийнято рішення про продаж

акцій банку на міжнародних ринках шляхом андеррайтингу.

Клопотання розглядається Національним банком України протягом одного місяця з дня його отримання. Відмова Національного банку України у наданні дозволу має надаватися у письмовій формі із зазначенням відповідних мотивів.

Стаття 22. Особливості державної реєстрації банків з іноземним капіталом

При будь-якому набутті банком статусу банку з іноземним капіталом, за умови, що іноземний інвестор набуває істотної участі, для державної реєстрації банку з іноземним капіталом додатково до зазначених у статті 17 цього Закону документів іноземний інвестор або за його дорученням банк - емітент акцій, андеррайтер чи будь-яка інша юридична або фізична особа, що має доручення від іноземного інвестора, подає такі документи:

1) нотаріально засвідчену за місцем видачі копію рішення уповноваженого органу управління іноземного інвестора про участь у банку в Україні;

2) письмову згоду на участь іноземного інвестора у банку в Україні, видану державним або іншим уповноваженим контролюючим органом країни, в якій зареєстровано головний офіс іноземного інвестора, якщо законодавством такої країни вимагається одержання зазначеного дозволу, або письмове запевнення іноземного інвестора про відсутність вимог щодо попередньої згоди на здійснення інвестиції за кордон;

3) нотаріально засвідчений за місцем видачі витяг з торгового (банківського) реєстру або інший офіційний документ, що підтверджує реєстрацію іноземного учасника в країні, в якій зареєстровано головний офіс іноземного інвестора;

4) нотаріально засвідчену за місцем видачі копію висновку іноземної аудиторської організації про фінансовий стан іноземного інвестора на кінець останнього повного календарного року. Якщо визначений висновок надається іноземною аудиторською організацією, яка не входить до переліку іноземних аудиторських організацій, визнаних Національним банком України, то такий висновок має бути підтвердженим українською аудиторською організацією.

Документи, зазначені в пунктах 1, 2 (крім письмового запевнення іноземного інвестора), 3, 4 частини першої цієї статті, повинні бути легалізовані в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

У разі, якщо іноземний інвестор є фізичною особою, він подає:

1) письмову згоду на участь іноземного інвестора у банку в Україні, видану державним або іншим уповноваженим контролюючим

органом країни, якщо законодавством такої країни вимагається отримання зазначеного дозволу, або письмове запевнення іноземного інвестора про відсутність вимог законодавства країни його перебування щодо попередньої згоди на здійснення інвестиції за кордон. Письмова згода має бути легалізована в консульській установі України, якщо інше не передбачено чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

2) анкету, яка повинна містити, зокрема, інформацію про відсутність судимості.

Якщо документи, зазначені в цій статті, складені іноземною мовою, вони повинні супроводжуватися нотаріально завіреним перекладом українською мовою.

Національний банк України має право відмовити у державній реєстрації банку з істотною іноземною участю за умови відсутності принаймні одного з документів, визначених цією статтею, або неналежного оформлення будь-якого з них. Відмова надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав.

Глава 4

ФІЛІЇ І ПРЕДСТАВНИЦТВА БАНКІВ

Стаття 23. Порядок відкриття філій і представництв банків на території України

Філії банків відкриваються за згодою Національного банку України, яка надається на підставі таких документів:

- 1) клопотання банку про відкриття філії із зазначенням місцезнаходження та основних видів діяльності філії;
- 2) рішення спостережної ради банку про відкриття філії;
- 3) положення про філію, затвердженого спостережною радою банку;
- 4) інформації про керівника та головного бухгалтера філії.

Національний банк України перевіряє відповідність приміщення і обладнання філії вимогам, встановленим Національним банком України.

Національний банк України має право відмовити у наданні згоди на відкриття філії з таких підстав:

- 1) надані документи не відповідають вимогам цього Закону чи нормативно-правових актів Національного банку України;
- 2) приміщення та обладнання філії не відповідають вимогам

Національного банку України щодо безпеки зберігання цінностей (якщо філія має намір самостійно працювати з готівковими коштами та цінностями);

3) запропоновані кандидатури керівника та головного бухгалтера філії не відповідають вимогам цього Закону щодо професійної відповідності та ділової репутації;

4) у банка-заявника виявлено фінансові або правові проблеми, що вказують на можливість негативних наслідків для клієнтів чи потенційних клієнтів банку в результаті відкриття філії.

Реєстрація філій банку здійснюється Національним банком України протягом одного місяця з моменту надання усіх необхідних документів шляхом внесення відповідної інформації до Державного реєстру банків.

Банки зобов'язані надавати інформацію Національному банку України про відкриття представництва, яка вноситься до Державного реєстру банків.

Стаття 24. Порядок реєстрації представництва іноземного банку на території України

Реєстрація представництв банків-нерезидентів здійснюється Національним банком України.

Для реєстрації подаються такі документи:

1) клопотання про реєстрацію представництва іноземного банку за підписом уповноваженої особи;

2) витяг з банківського (торговельного) реєстру або інший офіційний документ, що підтверджує реєстрацію іноземного банку;

3) положення про представництво;

4) доручення від іноземного банку на здійснення представницьких функцій.

Зазначені документи, крім клопотання про реєстрацію представництва іноземного банку, мають бути нотаріально завірени за місцем їх видачі, легалізовані в консульській установі України, якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, не передбачено інше, і супроводжуються нотаріально завіреним перекладом українською мовою.

Національний банк України може відмовити у реєстрації представництва іноземного банку у разі порушення порядку реєстрації, невідповідності наданих документів законодавству України, недостовірності інформації, а також недотримання умов реєстрації або перевищення повноважень щодо сфер діяльності представництва. Відмова надається в письмовій формі із зазначенням

відповідних підстав.

Стаття 25. Дочірні банки, філії і представництва українського банку на території інших держав

Українські банки мають право створювати дочірні банки, філії чи представництва на території інших держав на підставі дозволу Національного банку України. Для відкриття дочірніх банків, філій або представництв українських банків на території інших держав пред'являються такі самі вимоги, які встановлені для відкриття філій чи представництв банків на території України, за умови надання Національним банком України дозволу на здійснення інвестиції за кордон у зв'язку із створенням філії чи представництва банку на території іншої держави.

Для створення дочірнього банку, філії чи представництва українського банку за кордоном цей банк подає до Національного банку України бізнес-план та економічне обґрунтування доцільності створення дочірнього банку, філії чи представництва банку за кордоном.

Дочірній банк, філія чи представництво українського банку на території іншої держави реєструються відповідно до вимог законодавства цієї держави.

Банк у місячний термін має повідомити Національний банк України про відкриття дочірнього банку, філії чи представництва на території іншої держави з наданням копій відповідних документів про їх реєстрацію.

Глава 5

РЕОРГАНІЗАЦІЯ БАНКУ

Стаття 26. Способи реорганізації банку

Реорганізація банку здійснюється добровільно за рішенням його власників або примусово за рішенням Національного банку України.

Реорганізація може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення.

Злиття означає припинення діяльності двох або кількох банків як юридичних осіб та передачу належних їм майна, коштів, прав та обов'язків до банку- правонаступника, який створюється у результаті злиття.

Приєднання означає припинення діяльності одного банку як юридичної особи та передачу належних йому майна, коштів, прав та обов'язків до іншого банку.

Поділ означає припинення діяльності одного банку як юридичної особи та передачу належних йому майна, коштів, прав та обов'язків

у відповідних частинах до банків, які створюються внаслідок реорганізації цього банку шляхом поділу.

Виділення означає перетворення банку як юридичної особи та передачу певної частини належного йому майна, коштів, прав та обов'язків до банку, який створюється внаслідок реорганізації.

Перетворення передбачає зміну організаційно-правової форми товариства.

Стаття 27. Умови реорганізації банку

Порядок здійснення примусової реорганізації банків встановлюється цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Реорганізація за рішенням власників банку здійснюється згідно із законодавством України про господарські товариства за умови попереднього дозволу Національного банку України.

Для одержання дозволу на реорганізацію банку до Національного банку України подається заява з доданням необхідного обґрунтування та розрахунків, які б засвідчували настання позитивних наслідків для вкладників та інших кредиторів банку.

Національний банк України не дає дозволу на реорганізацію банку у разі, якщо є достатні підстави вважати, що реорганізація загрожує інтересам вкладників та інших кредиторів і банк, створений у результаті реорганізації, не буде відповідати вимогам щодо економічних нормативів його діяльності, порядку реєстрації банків і ліцензування їх діяльності.

Національний банк України надає дозвіл чи відмовляє у реорганізації банку протягом одного місяця з моменту отримання заяви банку на реорганізацію.

Примусова реорганізація здійснюється у разі істотної загрози платоспроможності банку.

Стаття 28. Рішення про реорганізацію

Рішення про реорганізацію банку, крім перетворення, має містити інформацію про:

- 1) угоду про реорганізацію у разі злиття або приєднання;
- 2) призначення персонального складу комісії для проведення реорганізації;
- 3) призначення персонального складу ревізійної комісії для проведення інвентаризації та ревізії матеріальних цінностей, що перебувають на обліку банку (банків);

- 4) призначення незалежного аудитора, що має сертифікат Національного банку України;
- 5) строки проведення реорганізації;
- 6) склад правління (ради директорів) після реорганізації.

Реорганізація розпочинається після затвердження Національним банком України плану реорганізації, який крім інших необхідних заходів повинен передбачати подання Національному банку України відповідних документів, необхідних для державної реєстрації нового банку або для реєстрації змін і доповнень до установчих документів існуючого банку.

Банк вважається реорганізованим з моменту внесення Національним банком України змін до Державного реєстру банків.

У разі примусової реорганізації рішення, передбачені пунктами 2-6 частини першої цієї статті, приймаються Національним банком України, угода про реорганізацію не підписується, загальні умови реорганізації визначаються постановою правління Національного банку України і є обов'язковими для виконання усіма сторонами.

Стаття 29. Угода про злиття або приєднання

Угода про злиття або приєднання укладається банками, що реорганізуються шляхом злиття або приєднання, у письмовій формі.

Угода про злиття або приєднання містить положення, що регулюють питання, визначені у статті 28 цього Закону.

Угода про злиття або приєднання набирає законної сили з моменту затвердження її більшістю у дві третини голосів акціонерів (учасників) на загальних зборах кожного з банків.

Розділ III

КАПІТАЛ, УПРАВЛІННЯ, ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Глава 6

КАПІТАЛ, ФОНДИ ТА РЕЗЕРВИ БАНКУ

Стаття 30. Структура капіталу банку

Капітал банку включає:

- 1) основний капітал;
- 2) додатковий капітал.

Основний капітал банку включає сплачений і зареєстрований статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені

за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів. Розкриті резерви включають і інші фонди такої самої якості, які повинні відповідати таким критеріям:

1) відрахування до фондів мають здійснюватися з прибутку після оподаткування або з прибутку до оподаткування, скоригованого на всі потенційні податкові зобов'язання;

2) фонди і рух коштів до них та з них повинні окремо розкриватись у опублікованих звітах банку;

3) фонди повинні бути у розпорядженні банку для покриття збитків з метою необмеженого і негайного використання у разі появи збитків;

4) збитки не можуть безпосередньо покриватися з фондів, а повинні проводитися через рахунок прибутків і збитків.

За умови затвердження Національним банком України додатковий капітал може включати:

1) нерозкриті резерви (крім того факту, що такі резерви не відображаються в опублікованому балансі банку, вони повинні мати такі самі якість і природу, як і розкритий капітальний резерв);

2) резерви переоцінки (основні засоби та нереалізована вартість "прихованих" резервів переоцінки в результаті довгострокового перебування у власності цінних паперів, відображених у балансі за історичною вартістю їх придбання);

3) гібридні (борг/капітал) капітальні інструменти, які повинні відповідати таким критеріям:

вони є незабезпеченими, субординованими і повністю сплаченими;

вони не можуть бути погашені за ініціативою власника;

вони можуть вільно брати участь у покритті збитків без пред'явлення банку вимоги про припинення торгових операцій;

вони дозволяють відстрочення обслуговування зобов'язань щодо сплати відсотків, якщо рівень прибутковості не дозволяє здійснити такі виплати;

4) субординований борг (звичайні незабезпечені боргові капітальні інструменти, які за умовою контракту не можуть бути забрані з банку раніше 5 років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів). При цьому сума таких коштів, включених у

капітал, не може перевищувати 50 відсотків розміру основного капіталу зі щорічним зменшенням на 20 відсотків від його первинної вартості протягом 5 останніх років угоди.

Національний банк України має право визначати своєю постановою інші статті балансу банку для включення до додаткового капіталу, а також умови і порядок такого включення. Додатковий капітал не може бути більшим 100 відсотків основного капіталу.

Стаття 31. Розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку

Мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку не може бути менше:

- 1) для місцевих кооперативних банків - 1 мільйона євро;
- 2) для комерційних банків, які здійснюють свою діяльність на території однієї області, - 3 мільйонів євро;
- 3) для банків, які здійснюють свою діяльність на території всієї України, - 5 мільйонів євро.

Перерахування розміру статутного капіталу у гривні здійснюється за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на день укладення установчого договору.

За підсумками року на основі фінансової звітності банки зобов'язані коригувати розмір статутного капіталу на індекс девальвації чи ревальвації гривні за рахунок та в межах валових доходів або валових витрат банку відповідно до методики, встановленої Національним банком України.

Національний банк України має право встановити для окремих банків залежно від їх спеціалізації диференційований мінімальний статутний капітал на момент реєстрації банку, але не нижче розмірів, передбачених цією статтею.

Стаття 32. Порядок формування статутного капіталу банку

Статутний капітал банку формується відповідно до вимог цього Закону, законодавства України та установчих документів банку.

Формування та збільшення статутного капіталу банку може здійснюватися виключно шляхом грошових внесків. Грошові внески для формування та збільшення статутного капіталу банку резиденти України здійснюють у гривнях, а нерезиденти - в іноземній вільно конвертованій валюті або у гривнях.

Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел.

Банк має право збільшувати статутний капітал після того, як усі учасники повністю виконали свої зобов'язання щодо оплати паїв або акцій і попередньо оголошений підписний капітал повністю оплачено.

Банк не має права без згоди Національного банку України зменшувати розмір регулятивного капіталу нижче мінімально встановленого рівня. Капітал банку не може бути меншим статутного капіталу, необхідного для заснування банку.

Забороняється використовувати для формування капіталу банку бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення.

Стаття 33. Акції банку та паї банку

Банки здійснюють емісію власних акцій та оголошують підписку на паї відповідно до законодавства України про господарські товариства та цінні папери з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Банкам забороняється випуск акцій на пред'явника.

Наявність збитків у банку не є перешкодою для оголошення підписки на акції або паї банку та збільшення статутного капіталу банку.

Банки мають право придбавати власні акції або паї з наступним письмовим повідомленням Національного банку України про укладені угоди, яке має бути надіслане протягом 5 робочих днів з дати укладення угод. Банкам не дозволяється придбання власних акцій, якщо це може призвести до падіння регулятивного капіталу нижче за мінімальний рівень.

Про намір банку придбати загальну кількість власних акцій або паїв у розмірі 10 і більше відсотків загальної емісії банк письмово повідомляє Національному банку України за 15 календарних днів до укладення угод. Національний банк України має право заборонити банку купівлю власних акцій або паїв у разі, якщо це може призвести до погіршення фінансового стану банку.

Банк-емітент продає свої акції на первинному ринку безпосередньо або через андеррайтерів. Банку дозволяється виступати посередником для купівлі-продажу власних акцій або паїв.

Стаття 34. Істотна участь

Юридична чи фізична особа, яка має намір придбати істотну участь у банку або збільшити її таким чином, що така особа буде прямо чи опосередковано володіти чи контролювати 10, 25, 50 та 75 відсотків статутного капіталу банку чи права голосу придбаних акцій (паїв) в органах управління банку, зобов'язана отримати письмовий дозвіл Національного банку України.

Для отримання такого дозволу заявник повинен надати інформацію, передбачену нормативно-правовими актами Національного банку України, щодо фінансового стану та ділової репутації майбутнього власника істотної участі банку.

Національний банк України приймає рішення про задоволення чи відмову в задоволенні прохання про надання дозволу на придбання чи збільшення істотної участі у банку в місячний строк з дня отримання всієї необхідної інформації. Відмова у дозволі на придбання чи збільшення істотної участі у банку надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав.

Національний банк України не дає дозволу на придбання чи збільшення істотної участі у банку відповідно до частини першої цієї статті у разі, якщо:

1) особа, яка придбаває істотну участь, не має бездоганної ділової репутації. У разі, якщо такою особою є юридична особа, цей критерій поширюється на членів виконавчого органу і наглядової ради юридичної особи, а також на власників істотної участі, що є фізичними особами;

2) відсутні власні кошти у розмірі, достатньому для здійснення заявленого внеску;

3) придбання чи збільшення істотної участі загрожуватиме інтересам вкладників та інших кредиторів банку або розвитку конкурентного середовища у банківській системі.

Якщо особа володіє істотною участю у банку чи збільшує свою участь до рівня, визначеного частиною першою цієї статті, без одержання письмового дозволу Національного банку України, останній має право заборонити такій особі прямо чи опосередковано, повністю чи частково користуватися правом голосу придбаних акцій (паїв) та брати участь будь-яким чином в управлінні справами банку.

У разі встановлення заборони користуватися правом голосу відповідно до придбаних акцій (паїв) право брати участь у голосуванні передається довіреній особі, яка призначається Національним банком України за поданням банку. Довірена особа зобов'язана при голосуванні діяти в інтересах кваліфікованого та зваженого управління банком.

Рішення загальних зборів учасників, прийняті з використанням права голосу придбаних акцій (паїв), щодо якого встановлена тимчасова заборона його використання, не мають юридичної сили.

Стаття 35. Адекватність капіталу

Банки, а також власники істотної участі зобов'язані підтримувати норматив співвідношення між розміром регулятивного капіталу і сумою зважених до ризику активів - адекватності капіталу. Від банків вимагається підтримувати їх регулятивний

капітал на рівні, що становить не менше 8 відсотків зважених до ризику активів і позабалансових зобов'язань. Для банку, що розпочинає операційну діяльність, цей норматив протягом перших 12 місяців має становити не менше 15 відсотків, протягом наступних 12 місяців – не менше 12 відсотків. Національний банк України має також право встановлювати мінімальний коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів.

Порядок обчислення нормативу адекватності капіталу банку, мінімальний розмір регулятивного капіталу банку визначаються цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

У разі коли рівень регулятивного капіталу банку досягне рівня нижче від встановленого Національним банком України, банк зобов'язаний протягом одного місяця, починаючи з дня встановлення факту зменшення рівня капіталу, подати на розгляд Національного банку України план заходів щодо порядку і строків відновлення рівня регулятивного капіталу банку.

Банку забороняється виплачувати дивіденди чи розподіляти капітал у будь-якій формі, якщо така виплата чи розподіл призведе до порушення нормативу адекватності капіталу.

Капітал банку не може бути менше суми мінімального розміру статутного капіталу, визначеного статтею 31 цього Закону.

У разі, якщо за попередній рік діяльність банку була неприбутковою, банку дозволяється виплачувати дивіденди чи розподіляти капітал у будь-якій формі у сумі, що не перевищує 50 відсотків від різниці між капіталом банку і рівнем регулятивного капіталу.

Стаття 36. Резервний та інші фонди банку

Банки зобов'язані формувати резервний фонд на покриття непередбачених збитків по всіх статтях активів та позабалансових зобов'язаннях.

Розмір відрахувань до резервного фонду має бути не менше 5 відсотків від прибутку банку до досягнення ними 25 відсотків розміру регулятивного капіталу банку.

У разі коли діяльність банку може створювати загрозу інтересам вкладників та інших кредиторів банку, Національний банк України має право вимагати від банку збільшення розміру резервів щорічних відрахувань до них.

Банки зобов'язані формувати інші фонди та резерви на покриття збитків від активів відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України.

УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Стаття 37. Органи управління та контролю банку

Органами управління банку є загальні збори учасників, спостережна рада, правління (рада директорів) банку.

Органом контролю банку є ревізійна комісія та внутрішній аудит банку.

Стаття 38. Загальні збори учасників

Вищим органом управління банку є загальні збори учасників.

До компетенції загальних зборів банку належить прийняття рішень щодо:

- 1) визначення основних напрямів діяльності банку та затвердження звітів про їх виконання;
- 2) внесення змін та доповнень до статуту банку;
- 3) зміни розміру статутного капіталу банку;
- 4) призначення та звільнення голів та членів спостережної ради банку, ревізійної комісії;
- 5) затвердження річних результатів діяльності банку, включаючи його дочірні підприємства, затвердження звітів та висновків ревізійної комісії та зовнішнього аудитора;
- 6) розподілу прибутку;
- 7) припинення діяльності банку, призначення ліквідатора, затвердження ліквідаційного балансу.

Статутом банку до компетенції загальних зборів учасників можуть бути віднесені інші питання. Повноваження, визначені пунктами 1-7 цієї статті, належать до виключної компетенції загальних зборів учасників. Інші повноваження загальних зборів учасників банку можуть бути делеговані до компетенції спостережної ради банку.

Стаття 39. Спостережна рада банку

Спостережна рада банку обирається загальними зборами учасників з числа учасників банку або їх представників. Члени спостережної ради банку не можуть входити до складу правління (ради директорів) банку, ревізійної комісії банку.

Спостережна рада банку здійснює такі функції:

- 1) призначає і звільняє голову та членів правління (ради директорів) банку;
- 2) контролює діяльність правління (ради директорів) банку;
- 3) визначає зовнішнього аудитора;
- 4) встановлює порядок проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю банку;
- 5) приймає рішення щодо покриття збитків;
- 6) приймає рішення щодо створення, реорганізації та ліквідації дочірніх підприємств, філій і представництв банку, затвердження їх статутів і положень;
- 7) затверджує умови оплати праці та матеріального стимулювання членів правління банку;
- 8) готує пропозиції щодо питань, які виносяться на загальні збори учасників;
- 9) здійснює інші повноваження, делеговані загальними зборами учасників банку.

Повноваження і порядок роботи спостережної ради банку визначаються статутом банку чи положенням про раду банку, що затверджуються загальними зборами учасників банку.

Стаття 40. Виконавчий орган банку

Правління (рада директорів) банку є виконавчим органом банку, здійснює управління поточною діяльністю банку, формування фондів, необхідних для статутної діяльності банку, та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленими статутом банку, рішеннями загальних зборів учасників і спостережної ради банку.

У межах своєї компетенції правління (рада директорів) діє від імені банку, підзвітне загальним зборам учасників та спостережній раді банку.

Правління (рада директорів) банку діє на підставі положення, що затверджується загальними зборами учасників чи спостережною радою банку.

Голова правління (ради директорів) банку керує роботою виконавчого органу та має право представляти банк без доручення.

Стаття 41. Ревізійна комісія

Ревізійна комісія здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю банку.

Ревізійна комісія:

1) контролює дотримання банком законодавства України і нормативно-правових актів Національного банку України;

2) розглядає звіти внутрішніх і зовнішніх аудиторів та готує відповідні пропозиції загальним зборам учасників;

3) вносить на загальні збори учасників або спостережній раді банку пропозиції щодо будь-яких питань, віднесених до компетенції ревізійної комісії, які стосуються фінансової безпеки і стабільності банку та захисту інтересів клієнтів.

Ревізійна комісія обирається загальними зборами учасників банку з числа учасників або їх представників. Ревізійна комісія підзвітна загальним зборам учасників банку.

Членами ревізійної комісії не можуть бути особи, які є працівниками банку.

Ревізійна комісія здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності банку за дорученням загальних зборів учасників, спостережної ради банку або на вимогу учасника (учасників), які володіють у сукупності більше ніж 10 відсотками голосів.

Ревізійна комісія має право залучати до ревізій та перевірок зовнішніх та внутрішніх експертів і аудиторів.

Ревізійна комісія доповідає про результати ревізій та перевірок загальним зборам учасників чи спостережній раді банку. Ревізійна комісія готує висновки до звітів і балансів банку. Без висновку ревізійної комісії загальні збори учасників не мають права затверджувати фінансовий звіт банку.

Члени ревізійної комісії можуть брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях спостережної ради та правління (ради директорів) банку.

Засідання ревізійної комісії проводяться за необхідністю, але не рідше одного разу на рік.

Позачергові засідання ревізійної комісії можуть скликатися спостережною радою банку чи за ініціативою акціонерів, які володіють більше ніж 10 відсотками голосів.

Рішення приймається більшістю голосів членів ревізійної комісії.

Повноваження ревізійної комісії банку визначаються статутом банку, а порядок її роботи – положенням про ревізійну комісію, що затверджується загальними зборами учасників (акціонерів) банку.

Стаття 42. Вимоги до керівників банків

Керівниками банку є голова, його заступники та члени ради банку, голова, його заступники та члени правління (ради директорів), головний бухгалтер, його заступник, керівники відокремлених структурних підрозділів банку.

Керівниками банку мають бути дієздатні фізичні особи, які відповідають таким вимогам:

1) наявність вищої економічної, юридичної освіти чи освіти у галузі управління залежно від займаної посади (ця вимога не застосовується до членів спостережної ради банку);

2) стаж роботи у банківській системі за відповідним фахом не менше трьох років (ця вимога не застосовується до членів спостережної ради банку);

3) бездоганна ділова репутація.

Голова правління (ради директорів) та головний бухгалтер заступають на посаду після надання письмової згоди на це Національним банком України.

Голова правління (ради директорів) банку та головний бухгалтер повинні мати попередній досвід керівної роботи у банках.

Стаття 43. Обов'язки щодо захисту інтересів банку

При виконанні своїх обов'язків відповідно до вимог цього Закону керівники банку зобов'язані діяти на користь банку та клієнтів і зобов'язані ставити інтереси банку вище власних.

Зокрема, керівники банку зобов'язані:

1) ставитися з відповідальністю до виконання своїх службових обов'язків;

2) приймати рішення в межах наданих повноважень;

3) не використовувати службове становище у власних інтересах.

Стаття 44. Управління ризиками

Банк створює постійно діючий підрозділ з питань аналізу та управління ризиками, що має відповідати за встановлення лімітів щодо окремих операцій, лімітів ризиків контрапартнерів, країн контрапартнерів, структури балансу відповідно до рішень правління (ради директорів) з питань політики щодо ризикованості та прибутковості діяльності банку.

Для забезпечення додаткових заходів з метою управління ризиками банки створюють постійно діючі комітети, зокрема:

1) кредитний комітет, який щомісячно оцінює якість активів банку та готує пропозиції щодо формування резервів на покриття можливих збитків від їх знецінення;

2) комітет з питань управління активами та пасивами, який щомісячно розглядає собівартість пасивів та прибутковість активів і приймає рішення щодо політики відсоткової маржі, розглядає питання відповідності строковості активів та пасивів та надає відповідним підрозділам банку рекомендації щодо усунення розбіжностей у часі, що виникають;

3) тарифний комітет, який щомісячно аналізує співвідношення собівартості послуг та ринкової конкурентоспроможності діючих тарифів, відповідає за політику банку з питань операційних доходів.

Банки самостійно вирішують і створюють органи управління фінансовими ризиками з метою забезпечення сприятливих фінансових умов захисту інтересів вкладників та інших кредиторів.

Стаття 45. Внутрішній аудит

Банки створюють службу внутрішнього аудиту, яка є органом оперативного контролю спостережної ради банку. (Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом N 914-IV від 05.06.2003)

Служба внутрішнього аудиту виконує такі функції:

- 1) наглядає за поточною діяльністю банку;
- 2) контролює дотримання законів, нормативно-правових актів Національного банку України та рішень органів управління банку;
- 3) перевіряє результати поточної фінансової діяльності банку;
- 4) аналізує інформацію та відомості про діяльність банку, професійну діяльність її працівників, випадки перевищення повноважень посадовими особами банку;
- 5) надає спостережній раді висновки та пропозиції за результатами перевірок; (Пункт 5 частини другої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом N 914-IV від 05.06.2003)
- 6) інші функції, пов'язані з наглядом та контролем за діяльністю банку.

Служба внутрішнього аудиту підпорядковується спостережній раді банку та звітує перед нею, діє на підставі положення, затвердженого спостережною радою. (Частина третя статті 45 в редакції Закону N 914-IV від 05.06.2003)

Служба внутрішнього аудиту має право на ознайомлення з усією документацією банку та нагляд за діяльністю будь-якого підрозділу банку. Служба внутрішнього аудиту уповноважена вимагати письмові пояснення від окремих посадових осіб банку щодо виявлених недоліків у роботі.

Кандидатура керівника служби внутрішнього аудиту погоджується з Національним банком України.

Служба внутрішнього аудиту не несе відповідальності і не має владних повноважень щодо операцій, за якими вона здійснює аудит.

Служба внутрішнього аудиту несе відповідальність за обсяги та достовірність звітів, які подаються спостережній раді щодо питань, віднесених до її компетенції, визначених цим Законом. (Частина сьома статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом N 914-IV від 05.06.2003)

Працівники служби внутрішнього аудиту при призначенні на посаду дають письмове зобов'язання про нерозголошення інформації щодо діяльності банку та збереження банківської таємниці відповідно до вимог глави 10 цього Закону.

Стаття 46. Обов'язки щодо інформування Національного банку України

Правління (рада директорів) банку зобов'язане протягом трьох робочих днів інформувати Національний банк України про:

- 1) звільнення керівника (керівників) банку та про кандидатуру на призначення на цю посаду;
- 2) зміну юридичної адреси і місцезнаходження банку та його відокремлених структурних підрозділів;
- 3) втрати на суму, що перевищує 15 відсотків капіталу банку;
- 4) падіння рівня капіталу банку нижче рівня регулятивного капіталу;
- 5) наявність хоча б однієї з підстав для призначення тимчасового адміністратора чи ліквідатора;
- 6) припинення банківської діяльності;
- 7) пред'явлення обвинувачення у вчиненні корисливого злочину керівнику банку, фізичній особі - власнику істотної участі або представнику юридичної особи - власнику істотної участі.

Національний банк України має право визначити перелік іншої інформації, що є важливою для цілей банківського нагляду.

Глава 8

ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Стаття 47. Банківські операції

На підставі банківської ліцензії банки мають право здійснювати такі банківські операції:

1) приймання вкладів (депозитів) від юридичних і фізичних осіб;

2) відкриття та ведення поточних рахунків клієнтів і банків-кореспондентів, у тому числі переказ грошових коштів з цих рахунків за допомогою платіжних інструментів та зарахування коштів на них;

3) розміщення залучених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Банк, крім перелічених у частині першій цієї статті операцій, має право здійснювати такі операції та угоди:

1) операції з валютними цінностями;

2) емісію власних цінних паперів;

3) організацію купівлі та продажу цінних паперів за дорученням клієнтів;

4) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені (включаючи андеррайтинг);

5) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;

6) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг);

7) лізинг;

8) послуги з відповідального зберігання та надання в оренду сейфів для зберігання цінностей та документів;

9) випуск, купівлю, продаж і обслуговування чеків, векселів та інших оборотних платіжних інструментів;

10) випуск банківських платіжних карток і здійснення операцій з використанням цих карток;

11) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських операцій.

Операції, визначені пунктами 1-3 частини першої цієї статті, належать до виключно банківських операцій, здійснювати які у сукупності дозволяється тільки юридичним особам, які мають банківську ліцензію. Інші юридичні особи мають право здійснювати операції, визначені пунктами 2-3 частини першої цієї статті, на підставі ліцензії на здійснення окремих банківських операцій, а інші операції та угоди, передбачені цією статтею, вони можуть здійснювати у порядку, визначеному законами України.

За умови отримання письмового дозволу Національного банку України банки також мають право здійснювати такі операції:

1) здійснення інвестицій у статутні фонди та акції інших юридичних осіб;

2) здійснення випуску, обігу, погашення (розповсюдження) державної та іншої грошової лотереї;

3) перевезення валютних цінностей та інкасацію коштів;

4) операції за дорученням клієнтів або від свого імені:

з інструментами грошового ринку;

з інструментами, що базуються на обмінних курсах та відсотках;

з фінансовими ф'ючерсами та опціонами;

5) довірче управління коштами та цінними паперами за договорами з юридичними та фізичними особами;

6) депозитарну діяльність і діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів.

Національний банк України встановлює порядок надання банкам дозволу на здійснення операцій, визначених пунктами 1-4 частини другої цієї статті. Дозвіл надається, якщо:

1) рівень регулятивного капіталу банку відповідає вимогам Національного банку України, що підтверджується незалежним аудитором;

2) банк не є об'єктом застосування заходів впливу;

3) банком подано план, за яким він буде здійснювати таку діяльність, і цей план схвалений Національним банком України;

4) Національний банк України дійшов висновку, що банк має достатні фінансові можливості і відповідних спеціалістів для здійснення такої діяльності.

Банк має право здійснювати інші угоди згідно із законодавством України.

Національний банк України має право встановити спеціальні вимоги, включаючи вимоги щодо підвищення рівня регулятивного капіталу банку чи інших економічних нормативів, стосовно певного виду діяльності, передбаченого у цій статті.

Комерційні банки самостійно встановлюють процентні ставки та комісійну винагороду по своїх операціях.

Стаття 48. Обмеження щодо діяльності банків

Банкам забороняється діяльність у сфері матеріального виробництва, торгівлі (за винятком реалізації пам'ятних, ювілейних і інвестиційних монет) та страхування, крім виконання функцій страхового посередника.

Спеціалізованим банкам (за винятком ощадного) забороняється залучати вклади (депозити) від фізичних осіб в обсягах, що перевищують 5 відсотків капіталу банку.

Банк може мати у власності нерухоме майно загальною вартістю не більше 25 відсотків капіталу банку. Це обмеження не поширюється на:

1) приміщення, яке забезпечує технологічне здійснення банківських функцій;

2) майно, яке перейшло банку у власність на підставі реалізації прав заставодержателя відповідно до умов договору застави;

3) майно, набуте банком з метою запобігання збиткам, за умови, що таке майно має бути відчужено банком протягом одного року з моменту набуття права власності на нього.

Стаття 49. Кредитні операції

Як кредитні у цій статті розглядаються операції, зазначені у пункті 3 частини першої та у пунктах 3-7 частини другої статті 47 цього Закону.

Для проведення спільного фінансування банки можуть укладати угоди про консорціумне кредитування. В рамках такої угоди банки-учасники встановлюють умови надання кредиту та призначають банк, відповідальний за виконання угоди. Банки-учасники несуть ризик по наданому кредиту пропорційно до внесених у консорціум коштів.

Банк зобов'язаний мати підрозділ, функціями якого є надання кредитів та управління операціями, пов'язаними з кредитуванням.

Банкам забороняється прямо чи опосередковано надавати кредити для придбання власних цінних паперів. Використання цінних паперів власної емісії для забезпечення кредитів можливе з дозволу Національного банку України.

Банк зобов'язаний при наданні кредитів додержуватись основних принципів кредитування, у тому числі перевіряти кредитоспроможність позичальників та наявність забезпечення кредитів, додержуватись встановлених Національним банком України вимог щодо концентрації ризиків.

Банк не може надавати кредити під процент, ставка якого є нижчою від процентної ставки за кредитами, які бере сам банк, і процентної ставки, що виплачується ним по депозитах. Виняток можна робити лише у разі, якщо при здійсненні такої операції банк не матиме збитків.

Банк має право видавати бланкові кредити за умов додержання економічних нормативів.

Надання безпроцентних кредитів забороняється, за винятком передбачених законом випадків.

У разі несвоєчасного погашення кредиту або відсотків за його користування банк має право видавати наказ про примусову оплату боргового зобов'язання, якщо це передбачено угодою.

Стаття 50. Прямі інвестиції банків

Банки здійснюють прямі інвестиції та операції з цінними паперами відповідно до законодавства України про цінні папери, інвестиційну діяльність та згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банки мають право здійснювати інвестиції лише на підставі письмового дозволу Національного банку України, який надається згідно з правилами, встановленими статтею 47 цього Закону.

Банк має право здійснити інвестицію без письмового дозволу Національного банку України у разі, якщо:

1) інвестиція в будь-яку юридичну особу становить не більше ніж 5 відсотків регулятивного капіталу банку;

2) юридична особа, в яку здійснюється інвестиція, веде виключно діяльність з надання фінансових послуг;

3) регулятивний капітал банку повністю відповідає вимогам для інвестицій, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Порядок інформування про здійснення інвестиції, зазначеної у частині третій цієї статті, встановлює Національний банк України.

Банку забороняється інвестувати кошти в підприємство, установу, статутом яких передбачена повна відповідальність його власників.

Пряма чи опосередкована участь банку у капіталі будь-якого підприємства, установи не повинна перевищувати 15 відсотків капіталу банку. Сукупні інвестиції банку не повинні перевищувати 60 відсотків розміру капіталу банку.

Це обмеження не застосовується у разі, якщо:

1) акції та інші цінні папери, придбані банком у зв'язку з реалізацією права заставодержателя і банк не утримує їх більше одного року;

2) банком з метою створення фінансової холдингової групи придбані акції, емітентом яких є інший банк;

3) цінні папери знаходяться у власності банку не більше одного року, який отримав їх у результаті андеррайтингу.

4) акції та інші цінні папери придбані банком за рахунок та від імені своїх клієнтів.

Вимоги другої та шостої частин цієї статті не поширюються на діяльність інвестиційних банків.

Стаття 51. Розрахункові банківські операції

Для здійснення банківської діяльності банки відкривають та ведуть кореспондентські рахунки у Національному банку України та інших банках в Україні і за її межами, банківські рахунки для фізичних та юридичних осіб у гривнях та іноземній валюті.

Банківські розрахунки проводяться у готівковій та безготівковій формах згідно із правилами, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України.

Безготівкові розрахунки проводяться на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді.

Банки в Україні можуть використовувати як платіжні інструменти платіжні доручення, платіжні вимоги, вимоги-доручення, векселі, чеки, банківські платіжні картки та інші дебетові і кредитові платіжні інструменти, що застосовуються у міжнародній банківській практиці.

Платіжні інструменти мають бути оформлені належним чином і містити інформацію про їх емітента, платіжну систему, в якій вони використовуються, правові підстави здійснення розрахункової операції і, як правило, держателя платіжного інструмента та отримувача коштів, дату валютування, а також іншу інформацію,

необхідну для здійснення банком розрахункової операції, що цілком відповідають інструкціям власника рахунку або іншого передбаченого законодавством ініціатора розрахункової операції.

При виконанні розрахункової операції банк зобов'язаний перевірити достовірність та формальну відповідність документа.

Стаття 52. Угоди з пов'язаними з банком особами

Угоди, що здійснюються з пов'язаними з банком особами (далі - пов'язані особи), не можуть передбачати більш сприятливі умови, ніж угоди, укладені з іншими особами. Угоди, укладені банком із пов'язаними особами на умовах, сприятливіших за звичайні, визнаються судом недійсними з моменту їх укладення.

Для цілей цього Закону пов'язаними особами є:

- 1) керівники банку;
- 2) власники істотної участі в банку;
- 3) близькі родичі, чоловік, жінка, діти, батьки будь-якої особи, що зазначені в пунктах 1 і 2;
- 4) афілійовані особи банку, керівники і власники істотної участі в афілійованих особах, а також їх близькі родичі.

Більш сприятливими умовами визначаються:

- 1) прийняття меншого забезпечення виконання зобов'язань, ніж вимагається від інших клієнтів;
- 2) придбання у пов'язаної особи майна низької якості чи за завищеною ціною;
- 3) здійснення інвестиції в цінні папери пов'язаної особи, яку банк не здійснив би в інше підприємство;
- 4) оплата товарів та послуг пов'язаної особи за цінами вищими, ніж звичайні або за таких обставин, коли такі самі товари і послуги іншої особи взагалі не були б придбані.

Банк може укладати угоди з пов'язаними особами, які передбачають нарахування відсотків та комісійних на здійснення банківських операцій, які менші звичайних, та нарахування відсотків за вкладами і депозитами, які більші звичайних, у разі, якщо прибуток банку дозволяє здійснювати це без шкоди для фінансового розвитку банку.

Банку забороняється надавати кредити будь-якій особі для: погашення цією особою будь-яких зобов'язань перед пов'язаною особою банку; придбання активів пов'язаної особи банку; придбання цінних паперів, розмішених чи підписаних пов'язаною особою банку,

за винятком продукції, що виробляється цією особою.

Національний банк України може своїм розпорядженням запроваджувати обмеження на суму угод із пов'язаними особами.

Стаття 53. Забезпечення конкуренції у банківській системі

Банкам забороняється укладати договори з метою обмеження конкуренції та монополізації умов надання кредитів, інших банківських послуг, встановлення процентних ставок та комісійної винагороди.

Банку забороняється встановлювати процентні ставки та комісійні винагороди на рівні нижче собівартості банківських послуг у цьому банку.

Банку забороняється вчиняти будь-які дії щодо впровадження у своїй практиці недобросовісної конкуренції.

Факти недобросовісної конкуренції щодо надання банком тих чи інших банківських послуг або здійснення операцій є підставою для заборони цьому банку подальшого надання таких послуг або здійснення операцій.

Стаття 54. Достовірність реклами

Банкам забороняється поширення реклами у будь-якій формі, що містить неправдиву інформацію про їх діяльність у сфері банківських послуг.

Національний банк України має право застосувати заходи впливу до банків та інших осіб, які порушують вимоги цієї статті.

Глава 9

ВІДНОСИНИ БАНКУ З КЛІЄНТАМИ

Стаття 55. Регулювання відносин банку з клієнтом

Відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Банк зобов'язаний докладати максимальних зусиль для уникнення конфлікту інтересів працівників банку і клієнтів, а також конфлікту інтересів клієнтів банку.

Банкам забороняється вимагати від клієнта придбання будь-яких товарів чи послуг від банку або від спорідненої чи пов'язаної особи банку як обов'язкову умову надання банківських послуг.

Стаття 56. Право клієнта на інформацію

Клієнт має право доступу до інформації щодо діяльності банку. Банки зобов'язані на вимогу клієнта надати таку інформацію:

- 1) відомості, які підлягають обов'язковій публікації, про фінансові показники діяльності банку та його економічний стан;
- 2) перелік керівників банку та його відокремлених підрозділів, а також фізичних та юридичних осіб, які мають істотну участь у банку;
- 3) перелік послуг, що надаються банком;
- 4) ціну банківських послуг;
- 5) іншу інформацію та консультації з питань надання банківських послуг.

Стаття 57. Гарантування вкладів фізичних осіб

Вклади фізичних осіб комерційних банків гарантуються в порядку, передбаченому законодавством України.

Вклади фізичних осіб Державного ощадного банку України гарантуються державою.

Стаття 58. Відповідальність банку за своїми зобов'язаннями

Банк відповідає за своїми зобов'язаннями всім своїм майном відповідно до законодавства.

Банк не відповідає за невиконання або несвоєчасне виконання зобов'язань у разі оголошення мораторію на задоволення вимог кредиторів, зупинення операцій по рахунках, арешту власних коштів банку на його рахунках уповноваженими органами державної влади.

Учасники банку відповідають за зобов'язаннями банку згідно із законами України та статутом банку.

Стаття 59. Арешт, стягнення та зупинення операцій по рахунках

Арешт на майно або кошти банку, що знаходяться на його рахунках, арешт на кошти та інші цінності юридичних або фізичних осіб, що знаходяться в банку, а також звільнення такого майна з-під арешту здійснюються виключно за рішенням суду.

Зупинення власних видаткових операцій банку за його рахунками, а так само зупинення видаткових операцій за рахунками юридичних або фізичних осіб здійснюється відповідно до законів України на підставі рішення суду. Операції за рахунками відновлюються за рішенням суду.

Забороняється накладати арешт на кореспондентські рахунки банку або зупиняти операції за цими рахунками.

Рішення суду про стягнення на кошти, які знаходяться на рахунках юридичних чи фізичних осіб, видаткові операції за якими зупинені уповноваженим органом, підлягають негайному і безумовному виконанню, за винятком випадків введення мораторію відповідно до цього Закону.

(Стаття 59 в редакції Закону N 2631-IV від 02.06.2005)

Глава 10

БАНКІВСЬКА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 60. Банківська таємниця

Інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку і розголошення якої може завдати матеріальної чи моральної шкоди клієнту, є банківською таємницею.

Банківською таємницею, зокрема, є:

1) відомості про стан рахунків клієнтів, у тому числі стан кореспондентських рахунків банків у Національному банку України;

2) операції, які були проведені на користь чи за дорученням клієнта, здійснені ним угоди;

3) фінансово-економічний стан клієнтів;

4) системи охорони банку та клієнтів;

5) інформація про організаційно-правову структуру юридичної особи - клієнта, її керівників, напрями діяльності;

6) відомості стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація;

7) інформація щодо звітності по окремому банку, за винятком тієї, що підлягає опублікуванню;

8) коди, що використовуються банками для захисту інформації.

Інформація про банки чи клієнтів, що збирається під час проведення банківського нагляду, становить банківську таємницю.

Положення цієї статті не поширюються на узагальнену по банках інформацію, яка підлягає опублікуванню. Перелік інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню, встановлюється Національним банком України та додатково самим банком на його розсуд.

Національний банк України видає нормативно-правові акти з питань зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю, та надає роз'яснення щодо застосування таких актів. (Статтю 60 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 3163-IV від 01.12.2005)

Стаття 61. Зобов'язання щодо збереження банківської таємниці

Банки зобов'язані забезпечити збереження банківської таємниці шляхом:

- 1) обмеження кола осіб, що мають доступ до інформації, яка становить банківську таємницю;
- 2) організації спеціального діловодства з документами, що містять банківську таємницю;
- 3) застосування технічних засобів для запобігання несанкціонованому доступу до електронних та інших носіїв інформації;
- 4) застосування застережень щодо збереження банківської таємниці та відповідальності за її розголошення у договорах і угодах між банком і клієнтом.

Службовці банку при вступі на посаду підписують зобов'язання щодо збереження банківської таємниці. Керівники та службовці банків зобов'язані не розголошувати та не використовувати з вигодою для себе чи для третіх осіб конфіденційну інформацію, яка стала відома їм при виконанні своїх службових обов'язків.

Приватні особи та організації, які при виконанні своїх функцій або наданні послуг банку безпосередньо чи опосередковано отримали конфіденційну інформацію, зобов'язані не розголошувати цю інформацію і не використовувати її на свою користь чи на користь третіх осіб.

У разі заподіяння банку чи його клієнту збитків шляхом витоку інформації про банки та їх клієнтів з органів, які уповноважені здійснювати банківський нагляд, збитки відшкодовуються винними органами.

Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці

Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:

- 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації;
- 2) на письмову вимогу суду або за рішенням суду;

3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу; (Пункт 3 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1294-IV від 20.11.2003)

4) органам Державної податкової служби України на їх письмову вимогу з питань оподаткування або валютного контролю стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу;

5) спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу на його письмову вимогу стосовно додаткової інформації про фінансову операцію, що стала об'єктом фінансового моніторингу; (Частину першу статті 62 доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 249-IV від 28.11.2002; в редакції Закону N 3163-IV від 01.12.2005)

6) органам державної виконавчої служби на їх письмову вимогу з питань виконання рішень судів стосовно стану рахунків конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності. (Частину першу статті 62 доповнено пунктом 6 згідно із Законом N 835-IV від 22.05.2003)

Вимога відповідного державного органу на отримання інформації, яка містить банківську таємницю, повинна:

1) бути викладена на бланку державного органу встановленої форми;

2) бути надана за підписом керівника державного органу (чи його заступника), скріпленого гербовою печаткою;

3) містити передбачені цим Законом підстави для отримання цієї інформації;

4) містити посилання на норми закону, відповідно до яких державний орган має право на отримання такої інформації.

Довідки по рахунках (вкладах) у разі смерті їх власників надаються банком особам, зазначеним власником рахунку (вкладу) в заповідальному розпорядженні банку, державним нотаріальним конторам або приватним нотаріусам, іноземним консульським установам по справах спадщини за рахунками (вкладами) померлих власників рахунків (вкладів).

Банку забороняється надавати інформацію про клієнтів іншого банку, навіть якщо їх імена зазначені у документах, угодах та операціях клієнта.

Банк має право надавати загальну інформацію, що становить банківську таємницю, іншим банкам в обсягах, необхідних при наданні кредитів, банківських гарантій.

Обмеження стосовно отримання інформації, що містить банківську таємницю, передбачені цією статтею, не поширюються на службовців Національного банку України або уповноважених ними осіб, які в межах повноважень, наданих Законом України "Про Національний банк України", здійснюють функції банківського нагляду або валютного контролю.

Національний банк України відповідно до міжнародного договору України або за принципом взаємності має право надати інформацію, отриману при здійсненні нагляду за діяльністю банків, органу банківського нагляду іншої держави, якщо є гарантії того, що надана інформація буде використана виключно з метою банківського нагляду або запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансуванню тероризму. (Частина сьома статті 62 в редакції Закону N 3163-IV від [01.12.2005](#))

Положення цієї статті не поширюються на випадки надання спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу інформації про фінансові операції у випадках, передбачених законом. (Частина восьма статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом N 249-IV від [28.11.2002](#); в редакції Закону N 3163-IV від [01.12.2005](#))

Особи, винні в порушенні порядку розкриття та використання банківської таємниці, несуть відповідальність згідно із законами України.

Глава 11

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Стаття 63. Запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Банки зобов'язані розробляти, впроваджувати та постійно поновлювати правила внутрішнього фінансового моніторингу та програми його здійснення з урахуванням вимог законодавства про запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Національний банк України при здійсненні нагляду за діяльністю банків не рідше одного разу на рік проводить перевірку банків з питань дотримання ними законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Стаття 64. Обов'язок щодо ідентифікації клієнтів

Банкам забороняється відкривати та вести анонімні (номерні) рахунки.

Банкам забороняється вступати в договірні відносини з клієнтами - юридичними чи фізичними особами у разі, якщо виникає сумнів стосовно того, що особа виступає не від власного імені.

Банк зобов'язаний ідентифікувати відповідно до законодавства України:

клієнтів, що відкривають рахунки в банку;

клієнтів, які здійснюють операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

клієнтів, що здійснюють операції з готівкою без відкриття рахунку на суму, що перевищує еквівалент 50000 гривень;

осіб, уповноважених діяти від імені зазначених клієнтів.

Рахунок клієнту відкривається та зазначені операції здійснюються лише після проведення ідентифікації особи клієнтів та вжиття заходів відповідно до законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Банк має право витребувати, а клієнт зобов'язаний надати документи і відомості, необхідні для з'ясування його особи, суті діяльності, фінансового стану. У разі ненадання клієнтом необхідних документів чи відомостей або умисного подання неправдивих відомостей про себе банк відмовляє клієнту у його обслуговуванні. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання клієнтом недостовірної інформації або навмисного подання інформації з метою введення в оману банк має надавати інформацію про фінансові операції клієнта спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу.

Для ідентифікації клієнта - юридичної особи банк має ідентифікувати фізичних осіб, які є власниками цієї юридичної особи, мають прямий або опосередкований вплив на неї та отримують економічну вигоду від її діяльності. У разі якщо юридична особа є господарським товариством, банк має ідентифікувати фізичних осіб, які мають істотну участь у цій юридичній особі. Клієнт має надавати передбачені законодавством відомості, які витребує банк з метою виконання вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. У разі ненадання таких відомостей клієнтом рахунок не відкривається, а в разі наявності раніше відкритих рахунків банк відмовляє в здійсненні обслуговування. Для ідентифікації і вжиття заходів, достатніх, на думку банку, для підтвердження особи

клієнта - юридичної особи та для забезпечення спроможності банку виконувати правила внутрішнього фінансового моніторингу та програми його здійснення, у тому числі щодо виявлення фінансових операцій, що мають сумнівний характер, банк має право витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи та її керівників, у органів державної влади, які здійснюють нагляд та/або контроль за діяльністю цієї юридичної особи, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел. Вказані органи державної влади, банки, інші юридичні особи зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту безоплатно надати банку таку інформацію.

Для ідентифікації клієнта - фізичної особи та вжиття заходів, достатніх, на думку банку, для підтвердження його особи, банк має право витребувати інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, у органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати заходи щодо збору такої інформації про цю особу, яка є необхідною для виконання правил внутрішнього фінансового моніторингу та програм його здійснення, у тому числі щодо виявлення фінансових операцій, що мають сумнівний характер. Вказані органи державної влади, банки, інші юридичні особи зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту безоплатно надати банку таку інформацію.

Ідентифікація клієнта банку не є обов'язковою при здійсненні кожної операції, якщо клієнт був раніше ідентифікований відповідно до вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

За наявності рішення уповноваженого державного органу про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, визнання в установленому порядку юридичної особи фіктивною або оголошення фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою банк закриває рахунок такої особи і невідкладно надає інформацію спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу щодо такого рахунку та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається коштами на цьому рахунку до отримання розпоряджень зазначеного органу. У випадку ненадходження протягом семи робочих днів зазначених розпоряджень або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо цих коштів банк вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України.

Стаття 65. Зберігання документів

Усі документи про здійснення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та результати ідентифікації осіб, які здійснювали такі операції, банк зобов'язаний зберігати протягом п'яти років з дня проведення таких операцій.

Результати ідентифікації власника рахунку та особи,

уповноваженої діяти від його імені, зберігаються банком протягом п'яти років після закриття рахунку.
(Глава 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 249-IV від 28.11.2002; в редакції Закону N 485-IV від 06.02.2003)

Розділ IV

РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Глава 12

ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ

Стаття 66. Форми регулювання банківської діяльності

Державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у таких формах:

I. Адміністративне регулювання:

- 1) реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;
- 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;
- 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру;
- 4) нагляд за діяльністю банків;
- 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків.

II. Індикативне регулювання:

- 1) встановлення обов'язкових економічних нормативів;
- 2) визначення норм обов'язкових резервів для банків;
- 3) встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій;
- 4) визначення процентної політики;
- 5) рефінансування банків;
- 6) кореспондентських відносин;
- 7) управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції;
- 8) операцій з цінними паперами на відкритому ринку;

9) імпорту та експорту капіталу.

Стаття 67. Мета, організація, підстави та обсяг нагляду

Метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках.

Наглядова діяльність Національного банку України охоплює всі банки, їх підрозділи, афілійованих та споріднених осіб банків на території України та за кордоном, установи іноземних банків в Україні, а також інших юридичних та фізичних осіб у частині дотримання вимог цього Закону щодо здійснення банківської діяльності.

При здійсненні банківського нагляду Національний банк України має право вимагати від банків та їх керівників усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативно-правових актів Національного банку України для уникнення або подолання небажаних наслідків, що можуть поставити під загрозу безпеку коштів, довірених таким банкам, або завдати шкоди належному веденню банківської діяльності.

При здійсненні банківського нагляду Національний банк України може користуватися послугами інших установ за окремими угодами.

У разі відкликання у банку банківської ліцензії Національний банк України повідомляє про це відповідні органи інших держав, в яких банк мав філії або кореспондентські та інші рахунки.

Національний банк України здійснює банківський нагляд на індивідуальній та консолідованій основі і застосовує заходи впливу за порушення вимог законодавства щодо банківської діяльності.

У разі розгляду Національним банком України питань щодо застосування заходів впливу до конкретного банку для надання пояснень запрошується голова правління (ради директорів) або голова спостережної ради цього банку, за винятком випадків призначення тимчасового адміністратора або відкликання ліцензії банку і призначення ліквідатора.

При здійсненні нагляду за установами, що ведуть банківську діяльність в інших державах, Національний банк України співпрацює з відповідними органами цих держав. Повідомлення, надіслане відповідними органами інших держав, може використовуватися тільки в таких цілях:

для перевірки ліцензії установи на право ведення діяльності;

для перевірки права на здійснення банківської діяльності.

Глава 13

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТ

Стаття 68. Загальні засади ведення бухгалтерського обліку і звітності в банках

Банки організують бухгалтерський облік відповідно до внутрішньої облікової політики, розробленої на підставі правил, встановлених Національним банком України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та положень (стандартів) України.

Бухгалтерський облік має забезпечувати своєчасне та повне відображення всіх банківських операцій та надання користувачам достовірної інформації про стан активів і зобов'язань, результати фінансової діяльності та їх зміни.

У фінансових звітах кожного банку відображаються результати його діяльності за звітний період.

Стаття 69. Звітність банків

Банк зобов'язаний подавати Національному банку України фінансову і статистичну звітність щодо роботи банку, його операцій, ліквідності, платоспроможності, прибутковості, а також інформацію афілійованих осіб банку з метою оцінки фінансового стану банку.

Національний банк України має право вимагати від банку подання консолідованої звітності.

Національний банк України встановлює для банків:

- 1) форми звітності та методику її складання;
- 2) періодичність та строки подання звітності;
- 3) структуру пояснювальної записки;
- 4) мінімум відомостей, що підлягають опублікуванню, та строки їх подання;
- 5) методику складання консолідованої звітності.

Національний банк України має право в окремих випадках вимагати подання разової та тимчасової звітності.

Кожний власник істотної участі в банку, який є юридичною особою, зобов'язаний подати Національному банку України у встановлений ним строк річний звіт про свою діяльність. Звіт повинен містити таку інформацію:

- 1) види діяльності, які здійснює юридична особа;
- 2) інформація щодо суб'єктів господарювання, в яких особа має участь, що перевищує 10 відсотків, зокрема: найменування та місцезнаходження юридичної особи, розмір частки, що знаходиться у власності цієї особи, види діяльності;
- 3) баланс та звіт про прибутки цієї особи на кінець останнього фінансового року.

Національний банк України має право вимагати подання інших періодичних звітів чи інформації від власників істотної участі в банку з метою здійснення нагляду за безпекою і надійністю фінансового стану банку та забезпечення дотримання положень цього Закону.

Фінансовим роком банку вважається календарний рік, який починається 1 січня.

Фінансова звітність банків, що подається до Національного банку України, має бути щорічно перевірена аудитором. Аудиторська перевірка банку здійснюється аудитором, який має сертифікат Національного банку України на аудиторську перевірку банківських установ.

Аудиторський звіт має містити:

- 1) баланс банку;
- 2) звіт про рахунки доходів та витрат;
- 3) звіт про рух капіталу;
- 4) таблицю строків активів та пасивів;
- 5) інформацію стосовно достатності резервів та капіталу банку;
- 6) інформацію стосовно адекватності бухгалтерського обліку, процедури внутрішнього аудиту та заходів контролю банку;
- 7) висновок про те, чи відображує наданий банком фінансовий звіт дійсний фінансовий стан банку.

Стаття 70. Публікація фінансового звіту

Банк зобов'язаний публікувати квартальні баланси, а також звіт про прибутки (збитки) в газеті "Урядовий кур'єр" чи "Голос України" протягом місяця, наступного за звітним кварталом.

Банк зобов'язаний публікувати річну фінансову звітність, підтверджену аудитором, не пізніше 1 червня наступного за звітним року в газеті "Урядовий кур'єр" чи "Голос України".

Глава 14

ІНСПЕКЦІЙНІ ПЕРЕВІРКИ БАНКІВ

Стаття 71. Інспекційні перевірки банків

Кожний банк є об'єктом перевірки на місці інспекторами Національного банку України чи аудиторами, призначеними Національним банком України.

Перевірки здійснюються з метою визначення рівня безпеки і стабільності операцій банку, достовірності звітності банку і дотримання банком законодавства України про банки і банківську діяльність, а також нормативно-правових актів Національного банку України.

Перевірка банків здійснюється відповідно до плану, затвердженого Національним банком України. Планова перевірка здійснюється не частіше одного разу на рік. Про проведення планової перевірки Національний банк України зобов'язаний повідомити банк не пізніше, ніж за 10 днів до його початку.

Банки зобов'язані забезпечити інспекторам Національного банку України та іншим уповноваженим ним особам вільний доступ до всіх документів та інформації з дотриманням правил цієї статті, а при перевірці на місці - можливість вільного доступу в робочий час у всі приміщення банку.

Керівництво банку призначає компетентного представника для надання необхідних документів та пояснень і забезпечує приміщенням для роботи працівників служби банківського нагляду Національного банку України.

Національний банк України може прийняти рішення про проведення позапланової перевірки банку при наявності обґрунтованих підстав. Таке рішення має бути підписане Головою Національного банку України або уповноваженою ним особою.

Для здійснення своїх повноважень щодо нагляду Національний банк України має право безоплатно одержувати від банків інформацію про їх діяльність та пояснення з окремих питань діяльності банку.

Не допускається надання матеріалів перевірки третім особам у разі, якщо в матеріалах перевірки відсутні дані про факти порушень законодавства.

У ході перевірки банку Національний банк України має право перевіряти будь-яку звітність афілійованої особи банку щодо взаємовідносин з банком з метою визначення впливу відносин з афілійованою особою на стан банку. Для цілей перевірки афілійовані особи надають Національному банку України сприяння відповідно до положень цієї статті у тому ж порядку, що застосовується до банків.

Стаття 72. Перевірка осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України

Національний банк України має право здійснювати перевірку осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, з метою дотримання законодавства щодо банківської діяльності. При здійсненні перевірки Національний банк України має право вимагати від цих осіб подання будь-якої інформації, необхідної для здійснення перевірки. Інспектовані особи зобов'язані подавати Національному банку України затребувану інформацію у визначений ним строк.

До осіб, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, відносяться:

1) власник істотної участі у банку, якщо Національний банк України вважає, що він не відповідає вимогам, встановленим цим Законом щодо істотної участі, або негативно впливає на фінансову безпеку і стабільність банку;

2) особа, що придбала істотну участь у банку без письмового дозволу Національного банку України.

Об'єктом перевірки Національного банку України може бути також особа, щодо якої є достовірна інформація про здійснення цією особою банківської діяльності без банківської ліцензії.

Стаття 73. Заходи впливу

У разі порушення банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України відповідно до цього Закону, банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України або здійснення ризикових операцій, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку, Національний банк України адекватно вчиненому порушенню має право застосувати заходи впливу, до яких відносяться:

1) письмове застереження щодо припинення порушення та вжиття необхідних заходів для виправлення ситуації, зменшення невинуватених витрат банку, обмеження невинуватено високих процентних виплат за залученими коштами, зменшення чи відчуження неефективних інвестицій;

2) скликання загальних зборів учасників, спостережної ради банку, правління (ради директорів) банку для прийняття програми фінансового оздоровлення банку або плану реорганізації банку;

3) укладення письмової угоди з банком, за якою банк чи визначена угодою особа зобов'язується вжити заходів для усунення порушень, поліпшення фінансового стану банку тощо;

4) видати розпорядження щодо:

а) зупинення виплати дивідендів чи розподілу капіталу в будь-якій іншій формі;

б) встановлення для банку підвищених економічних нормативів;

в) підвищення резервів на покриття можливих збитків за кредитами та іншими активами;

г) обмеження, зупинення чи припинення здійснення окремих видів здійснюваних банком операцій з високим рівнем ризику;

д) заборони надавати бланкові кредити;

е) накладення штрафів на:

керівників банків у розмірі до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

банки відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку України, але у розмірі не більше одного відсотка від суми зареєстрованого статутного фонду;

є) тимчасової, до усунення порушення, заборони власнику істотної участі в банку використовувати право голосу придбаних акцій (паїв) у разі грубого чи систематичного порушення ним вимог цього Закону або нормативно-правових актів Національного банку України;

ж) тимчасового, до усунення порушення, відсторонення посадової особи банку від посади у разі грубого чи систематичного порушення цією особою вимог цього Закону або нормативно-правових актів Національного банку України;

з) реорганізації банку;

и) призначення тимчасової адміністрації.

У разі порушення цього Закону чи нормативно-правових актів Національного банку України, що спричинило значну втрату активів або доходів, і настанні ознак неплатоспроможності банку Національний банк України має право відкликати ліцензію та ініціювати процедуру ліквідації банку згідно з положеннями цього Закону.

Якщо в діях керівника банку або фізичної особи чи представника юридичної особи - власника істотної участі, якій пред'явлено обвинувачення у вчиненні злочину, не встановлено складу злочину, але має місце порушення вимог цього Закону або нормативно-правових актів Національного банку України або якщо таку особу визнано винною у вчиненні корисливого злочину із призначенням покарання без позбавлення волі, Національний банк України має право видати банку розпорядження про звільнення такої особи з посади або заборону користуватися правом голосу придбаних акцій (паїв).

Особу, яку на підставі розпорядження Національного банку України було відсторонено від посади або якій тимчасово заборонено користуватися правом голосу придбаних акцій (паїв), може бути поновлено на посаді або відновлено у використанні права голосу придбаних акцій (паїв) лише на підставі попереднього дозволу Національного банку України.

Рішення Національного банку України щодо призначення тимчасової адміністрації є виконавчим документом.

Стаття 74. Порядок застосування заходів впливу та санкцій за порушення банківського законодавства

Штрафи на керівників та службових осіб банку, фізичних осіб - власників істотної участі накладаються в порядку, передбаченому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Порядок застосування заходів впливу, передбачених цим Законом, а також розмір фінансових санкцій, що застосовуються до банків та інших юридичних осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, встановлюються законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Розділ V

ТИМЧАСОВА АДМІНІСТРАЦІЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ БАНКІВ

Глава 15

ТИМЧАСОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

Стаття 75. Призначення тимчасової адміністрації

Національний банк України зобов'язаний призначити тимчасову адміністрацію у разі істотної загрози платоспроможності банку.

Національний банк України має право призначити тимчасову адміністрацію банку у разі:

- 1) систематичних порушень банком законних вимог Національного банку України;
- 2) зменшення розміру регулятивного капіталу банку на 30 відсотків протягом останніх 6 місяців при одночасному порушенні хоча б одного економічного нормативу;
- 3) якщо банк протягом 15 робочих днів не виконує 10 і більше відсотків своїх прострочених зобов'язань;
- 4) арешту або набрання законної сили обвинувальним вироком щодо злочинних діянь керівників банку;
- 5) вчинення банком дій щодо приховування рахунків, будь-яких активів, реєстрів, звітів, документів;
- 6) необгрунтованої відмови банку у наданні документів чи інформації, передбачених цим Законом, уповноваженим представникам Національного банку України;
- 7) наявності публічного конфлікту у керівництві банку;
- 8) наявності клопотання банку про призначення тимчасової адміністрації.

Тимчасова адміністрація приступає до виконання своїх обов'язків негайно після прийняття рішення про її призначення.

Тимчасова адміністрація очолюється керівником, який призначається Національним банком України.

Термін повноважень тимчасової адміністрації не може перевищувати одного року з дня її призначення.

Національний банк України має право продовжувати дію тимчасової адміністрації для системоутворюючих банків на термін до одного року.

Стаття 76. Вимоги до тимчасового адміністратора та умови його призначення

Функції тимчасової адміністрації виконують особи, які призначаються Національним банком України.

Тимчасовим адміністратором може бути:

юридична особа, яка здійснює професійну діяльність щодо тимчасової адміністрації та/або ліквідації банків, щодо надання аудиторських, юридичних або консультаційних послуг і має не менше трьох працівників із сертифікатом Національного банку України на право здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку;

незалежний експерт (за договором);

службовець Національного банку України.

До участі у тимчасовій адміністрації допускаються лише особи, які мають сертифікат Національного банку України на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку, високі професійні та моральні якості, бездоганну ділову репутацію, економічну чи юридичну освіту та досвід, необхідний для виконання функцій тимчасового адміністратора.

Національний банк України має право у будь-який момент усунути тимчасового адміністратора від виконання обов'язків у разі невідповідності його діяльності встановленим цим Законом вимогам.

Оплата праці тимчасового адміністратора, а також спеціалістів, залучених ним для забезпечення виконання своїх повноважень, здійснюється згідно з укладеними з ними договорами.

Оплата праці тимчасового адміністратора і залучених ним спеціалістів здійснюється за рахунок банку, до якого його призначили.

Розмір оплати праці тимчасового адміністратора має бути не меншим за середньомісячну заробітну плату голови правління (ради директорів) цього банку за 12 місяців перед призначенням тимчасової адміністрації.

Розмір оплати праці залучених спеціалістів встановлює тимчасовий адміністратор у межах кошторису витрат тимчасової адміністрації, затвердженого Національним банком України.

Додаткова винагорода тимчасовому адміністратору і спеціалістам може встановлюватися в межах кошторису за згодою Національного банку України.

Тимчасовим адміністратором не може бути особа:

- 1) яка є кредитором, пов'язаною особою або акціонером банку;
- 2) має судимість, не погашену і не зняту у встановленому законом порядку, або є обвинуваченою по кримінальній справі;
- 3) не виконала своїх зобов'язань перед будь-яким банком.

Для виявлення конфлікту інтересів особа до моменту призначення тимчасовим адміністратором зобов'язана надати Національному банку України інформацію про свої особисті і ділові інтереси, зокрема щодо:

- 1) заборгованості перед банком, трудових відносин з ним або володіння майновими правами банку;
- 2) відносин за попередні п'ять років з будь-яким банком як його пов'язаною особою;

- 3) невиконання будь-яких зобов'язань по відношенню до будь-якого банку за останні п'ять років;
- 4) володіння майном, яке конкурує з майном банку;
- 5) інших інтересів, що можуть зашкодити неупередженому виконанню функцій тимчасового адміністратора;
- 6) інформації стосовно відсутності конфлікту інтересів з Національним банком України.

Національний банк України перед призначенням тимчасового адміністратора зобов'язаний переконатися у тому, що конфлікт інтересів відсутній.

У разі виникнення конфлікту інтересів після призначення тимчасового адміністратора він зобов'язаний вжити заходів щодо усунення конфлікту інтересів та одночасно повідомити про це Національний банк України, який вирішує питання щодо можливості продовження роботи тимчасового адміністратора.

Тимчасовий адміністратор не має права:

- 1) здійснювати діяльність при наявності конфлікту інтересів, за винятком випадків, коли про це відомо Національному банку України і він дозволив продовжити роботу;
- 2) приймати прямо або опосередковано будь-які послуги, подарунки та інші цінності від осіб, заінтересованих у здійсненні будь-яких дій, пов'язаних з призначенням тимчасової адміністрації;
- 3) використовувати або дозволяти використовувати майно, яке тимчасовий адміністратор має право контролювати, у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб;
- 4) давати обіцянки або приймати зобов'язання від імені Національного банку України без його письмового дозволу;
- 5) розголошувати банківську таємницю та іншу службову інформацію, якщо це не пов'язано з виконанням функцій тимчасового адміністратора.

Невиконання або неналежне виконання тимчасовим адміністратором своїх повноважень відповідно до цього Закону, що завдало збитків банку чи кредиторам, може бути підставою для припинення виконання ним обов'язків та позбавлення сертифіката на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків.

У разі завдання збитків діями або бездіяльністю тимчасового адміністратора банк та/або кредитори мають право звернутися з позовом до суду щодо їх відшкодування.

Стаття 77. Страхування відповідальності, життя та здоров'я тимчасового адміністратора

Фінансова відповідальність, життя та здоров'я тимчасового адміністратора мають бути застраховані згідно з договором про здійснення тимчасової адміністрації відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 78. Наслідки призначення тимчасового адміністратора

З дня призначення тимчасового адміністратора повноваження загальних зборів, спостережної ради і правління (ради директорів) банку переходять до тимчасового адміністратора. Угоди, укладені керівниками банку після призначення тимчасового адміністратора, є недійсними з моменту укладення.

Стаття 79. Об'ява про призначення тимчасового адміністратора

Протягом трьох днів після призначення тимчасового адміністратора Національний банк України розміщує інформацію про це в газеті "Урядовий кур'єр" або "Голос України".

Рішення про призначення тимчасового адміністратора Національний банк України надсилає до головного офісу та до кожного територіально відокремленого відділення банку, філії із зазначенням дати початку здійснення тимчасової адміністрації.

Стаття 80. Права та обов'язки тимчасового адміністратора

Тимчасовий адміністратор негайно після свого призначення зобов'язаний забезпечити збереження активів та документації банку, а також активів та документації афілійованих осіб, в яких банк має участь, що перевищує 50 відсотків.

Протягом одного місяця з дня призначення тимчасовий адміністратор зобов'язаний провести інвентаризацію банківських активів і пасивів та скласти баланс.

З дня свого призначення тимчасовий адміністратор має повне та виняткове право управляти банком та контролювати його, вживати будь-яких заходів щодо відновлення належного фінансового стану банку або, при необхідності, підготувати банк до продажу чи реорганізації з метою забезпечення інтересів вкладників та інших кредиторів.

Зокрема, тимчасовий адміністратор має право:

- 1) продовжувати або припиняти будь-які операції банку;
- 2) виконувати будь-які дії, рішення від імені банку;
- 3) розривати в порядку, встановленому законодавством України, будь-які угоди за участю банку, які, на думку тимчасового адміністратора, є збитковими чи непотрібними для банку;
- 4) заявляти майнові позови у судові органи;
- 5) звертатися до судових органів із заявами про винесення рішення, відповідно до якого боржник банку має надати інформацію про свої активи;
- 6) залучати до роботи в тимчасовій адміністрації будь-якого службовця, експерта, консультанта, а також доручати керівникам банку вчинення дій щодо надання необхідної допомоги тимчасовій адміністрації. Тимчасовий адміністратор має право відсторонити таких осіб від виконання обов'язків у будь-який час;
- 7) з додержанням вимог законодавства України про працю звільнити чи перевести на іншу посаду будь-кого з керівників чи службовців банку, переглянути їх службові обов'язки, змінити розмір їх заробітної плати;

8) зупинити розподіл капіталу банку чи виплату дивідендів у будь-якій формі;

9) продати такі активи і повернути такі пасиви банку, які повинні бути відповідно продані або повернені з метою збереження чи підвищення платоспроможності банку або захисту вкладників та кредиторів банку;

10) за згодою Національного банку України організувати продаж чи реорганізацію банку.

Тимчасовий адміністратор зобов'язаний отримати дозвіл Національного банку України для продажу активів банку, балансова вартість яких перевищує розмір, встановлений Національним банком України.

При виконанні своїх обов'язків тимчасовий адміністратор за своїм статусом прирівнюється до представника Національного банку України. Будь-яка особа, що навмисно перешкоджає доступу тимчасового адміністратора до банку, його активів, книг, записів, документів, несе відповідальність згідно з законодавством України. Правоохоронні органи зобов'язані надавати допомогу тимчасовому адміністратору у його роботі на підставі письмового звернення.

Стаття 81. Запобігання переказу активів банку до моменту призначення тимчасового адміністратора

Тимчасовий адміністратор може звертатися до суду з вимогою визнання угод недійсними, якщо за цими угодами здійснено:

1) платіж чи операцію з майном (вчинені протягом шести місяців до призначення тимчасового адміністратора) з метою надання пільг окремим кредиторам банку;

2) будь-яку операцію із пов'язаною особою банку, яка була здійснена протягом одного року до моменту призначення тимчасового адміністратора, якщо така операція не відповідає вимогам законодавства України або загрожує інтересам вкладників і кредиторів банку;

3) господарські операції, де оплата значно перевищувала реальну вартість товарів, послуг, іншого майна, отриманого банком, вчинені протягом трьох років до призначення тимчасового адміністратора;

4) будь-які операції з майном на безоплатній основі, вчинені протягом трьох років до призначення тимчасового адміністратора;

5) будь-які дії, що мають на меті утримання майна від кредиторів, чи інше порушення їх прав, вчинені за три роки до призначення тимчасового адміністратора;

6) будь-які господарські операції, засновані на наданні підроблених документів чи шахрайстві.

При зверненні до суду тимчасовий адміністратор не сплачує державного мита.

Стаття 82. Безперебійне надання послуг

Особа, що здає банку приміщення в оренду чи надає комунальні послуги, послуги зв'язку, не має права з дня призначення тимчасового адміністратора відмовляти в наданні подібних послуг через призначення тимчасового адміністратора.

Стаття 83. Звіти тимчасового адміністратора

Протягом одного місяця з дня призначення тимчасовий адміністратор подає Національному банку України попередній письмовий звіт.

Звіт має відображати фінансовий стан банку (баланс, звіт про прибутки та збитки, розшифровки окремих статей балансу), можливість фінансового оздоровлення банку та оцінку його вартості у разі ліквідації. Звіт також має включати:

1) загальні відомості щодо відповідності діяльності банку вимогам цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України і висновки щодо можливості припинення діяльності тимчасового адміністратора та поновлення повноважень загальних зборів, спостережної ради банку і правління (ради директорів) банку;

2) деталізований план заходів щодо стабілізації та приведення у відповідність з вимогами цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України діяльності банку;

3) загальний план продажу банку або частини його активів і майна з метою виконання зобов'язань;

4) рекомендації з приводу реорганізації банку або відкликання банківської ліцензії та ліквідації.

Тимчасовий адміністратор подає Національному банку України періодичні звіти стосовно своєї діяльності у строки, визначені Національним банком України.

Стаття 84. Рішення Національного банку України щодо звітності тимчасового адміністратора

Протягом двох тижнів з моменту отримання звіту тимчасового адміністратора Національний банк України приймає рішення про застосування чи відхилення рекомендацій тимчасового адміністратора.

У разі, якщо Національний банк України погоджується з рекомендаціями тимчасового адміністратора щодо фінансового оздоровлення, продажу чи реорганізації банку, виносяться рішення про виконання плану тимчасового адміністратора.

У разі, якщо визнано неможливість приведення діяльності банку у правову та фінансову відповідність з вимогами цього Закону і нормативно-правових актів Національного банку України протягом одного року, Національний банк України відкликає банківську ліцензію та здійснює ліквідацію банку. Для системоутворюючих банків цей термін може продовжуватися Національним банком України до двох років.

Національний банк України має право вносити доповнення до плану тимчасового адміністратора до та під час його виконання.

Національний банк України має право припинити виконання плану, відкликати банківську ліцензію, запровадити ліквідацію банку у будь-який час, коли дійде висновку, що виконання плану більше не приводить до оздоровлення банку.

Стаття 85. Мораторій

З метою створення сприятливих умов для відновлення фінансового стану банку, який відповідав би встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України вимогам, Національний банк України має право введення мораторію на задоволення вимог кредиторів під час здійснення тимчасової адміністрації, але на строк не більше шести місяців.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів поширюється на зобов'язання, строки виконання яких настали до призначення тимчасової адміністрації.

Протягом дії мораторію:

1) забороняється стягнення на підставі виконавчих документів та інших документів, за якими здійснюється стягнення відповідно до законодавства України;

2) не нараховуються неустойка (штраф, пеня), інші фінансові (економічні) санкції за невиконання чи неналежне виконання грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Мораторій не поширюється на обслуговування поточних операцій, здійснюваних тимчасовим адміністратором, на вимоги щодо виплати заробітної плати, аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, авторської винагороди, а також на задоволення вимог кредиторів, що виникли у зв'язку із зобов'язаннями банку під час здійснення тимчасової адміністрації банку.

Після закінчення дії мораторію неустойка (штраф, пеня), а також суми завданих збитків, які банк був зобов'язаний сплатити кредиторам за грошовими зобов'язаннями та зобов'язаннями щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), можуть бути заявлені до сплати в розмірах, які існували на дату введення мораторію, якщо інше не передбачено цим Законом.

Стаття 86. Припинення діяльності тимчасового адміністратора

Діяльність тимчасового адміністратора припиняється у разі:

1) закінчення строку дії повноважень тимчасової адміністрації;

2) відкликання банківської ліцензії та прийняття рішення про призначення ліквідатора;

3) здійснення реорганізації банку відповідно до глави 5 цього Закону;

4) усунення тимчасового адміністратора відповідно до рішення Національного банку України.

Стаття 87. Правові підстави ліквідації банку

Банк може бути ліквідований:

- 1) з ініціативи власників банку;
- 2) з ініціативи Національного банку України (у тому числі за заявою кредиторів).

Ліквідація банку з ініціативи власників здійснюється в порядку, передбаченому законодавством України про господарські товариства, з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом та за згодою Національного банку України.

Ліквідація банку з ініціативи Національного банку України здійснюється відповідно до цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Національний банк України зобов'язаний протягом двох днів після прийняття рішення про ліквідацію банку повідомити про це Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. (Статтю 87 доповнено частиною згідно із Законом N 2740-III від 20.09.2001)

У разі оскарження в судовому порядку рішення Національного банку про ліквідацію банку Національний банк України повідомляє про це Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. (Статтю 87 доповнено частиною згідно із Законом N 2740-III від 20.09.2001)

Стаття 88. Особливості ліквідації банку в разі його неплатоспроможності

Право звернення до суду із заявою про визнання банку неплатоспроможним та його ліквідацію мають:

- 1) кредитори банку;
- 2) Національний банк України.

Особи, зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, направляють рекомендованим листом до Національного банку України заяву про ліквідацію банку при настанні ознак неплатоспроможності банку з додаванням документально підтверджених доказів наявності невиконаних грошових зобов'язань банку перед ними. Якщо протягом одного місяця з дня направлення заяви зазначені особи не отримали відповідь Національного банку України, вони мають право звернутися до суду із заявою про визнання банку неплатоспроможним.

Законодавство України про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом при розгляді судом справи про визнання банку неплатоспроможним застосовується в частині, що не суперечить нормам цього Закону.

При підготовці справи до розгляду суддя отримує обґрунтований висновок Національного банку України щодо доцільності ліквідації банку або рішення Національного банку України про відкликання банківської ліцензії та призначення ліквідатора. Національний банк України зобов'язаний надати один із зазначених документів протягом місяця з дня отримання запиту суду.

Негативний висновок Національного банку України щодо доцільності відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку є підставою для залишення заяви без розгляду.

Якщо банк-боржник не спроможний виконати свої зобов'язання відповідно до рішення суду про примусове стягнення протягом шести місяців і за цей час не досягнуто домовленостей щодо реструктуризації визначеного боргу, Національний банк України зобов'язаний відкликати ліцензію та ініціювати процедуру ліквідації банку.

Справа про визнання банку неплатоспроможним за заявою осіб, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, може бути порушена лише після відкликання банківської ліцензії.

Після відкликання банківської ліцензії санація банку не допускається.

Орган, який ініціював рішення про ліквідацію, призначає ліквідатора. Ліквідатор приступає до виконання обов'язків негайно після відкликання ліцензії.

Протягом одного місяця з дня прийняття справи до розгляду суд повинен визначитися стосовно позову про ліквідацію банку. Єдиним питанням, що приймається до розгляду судом у справі про ліквідацію банку, є висновок Національного банку України щодо доцільності ліквідації банку та відповідність застосування процедури ліквідації з боку Національного банку України вимогам цього Закону.

У своєму рішенні суд повинен підтвердити кандидатуру ліквідатора або призначити такого, що відповідає вимогам цього Закону. Єдиною підставою відхилення кандидатури ліквідатора, призначеного Національним банком України, може бути наявність конфлікту інтересів, який став відомий суду.

Розгляд справи в суді щодо ліквідації банку не зупиняє діяльності ліквідатора, призначеного Національним банком України. (Частина дванадцята статті 88 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1828-IV від 22.06.2004)

Процедура ліквідації банку повинна бути завершена не пізніше трьох років з дня відкликання банківської ліцензії. (Статтю 88 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом N 1828-IV від 22.06.2004)

Національний банк України має право продовжувати процедуру ліквідації банків на термін до одного року, а системоутворюючих банків - на термін до двох років. (Статтю 88 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом N 1828-IV від 22.06.2004)

Стаття 89. Оголошення про ліквідацію

Ліквідатором здійснюється опублікування відомостей про відкриття ліквідаційної процедури у газеті "Урядовий кур'єр" чи "Голос України" за рахунок банку у строки, передбачені законами України, з дня прийняття Національним банком України рішення про відкликання ліцензії або власником банку рішення про ліквідацію банку.

Відомості про відкриття ліквідаційної процедури повинні містити найменування та інші реквізити банку, що ліквідується, дату прийняття Національним банком України рішення про відкликання ліцензії або дату прийняття рішення власника банку про ліквідацію банку і призначення ліквідатора, відомості про ліквідатора.

Протягом одного місяця з дня опублікування оголошення про відкриття ліквідаційної процедури кредитори мають право заявити ліквідатору про свої вимоги до банку.

Не дозволяється опублікування або розголошення іншим чином відомостей про неплатоспроможність банку до дня прийняття рішення про його ліквідацію.

Особи, винні у розголошенні даної інформації, несуть відповідальність згідно з законами України.

Стаття 90. Вимоги до ліквідатора та умови його призначення

Ліквідатором може бути призначено:

1) фізичну особу, яка відповідає вимогам, що висуваються статтею 76 цього Закону до тимчасового адміністратора;

2) юридичну особу, яка здійснює професійну діяльність щодо тимчасової адміністрації та ліквідації банків, щодо надання аудиторських, юридичних або консалтингових послуг і має не менше трьох працівників з сертифікатом Національного банку України на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку.

Забороняється призначати ліквідатором банку фізичну або юридичну особу, яка виконувала функції тимчасового адміністратора у цьому банку.

Фінансова відповідальність, життя та здоров'я ліквідатора мають бути застраховані згідно з законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та договором про ліквідацію банку відповідно до закону.

Стаття 91. Наслідки призначення ліквідатора

З дня прийняття рішення про відкликання ліцензії та призначення ліквідатора:

1) припиняються повноваження загальних зборів, спостережної ради і правління (ради директорів) банку та тимчасового адміністратора, який негайно передає ліквідатору всі справи;

2) банківська діяльність банку завершується закінченням технологічного циклу конкретних операцій у разі, якщо це сприятиме збереженню або збільшенню ліквідаційної маси;

3) строк виконання всіх грошових зобов'язань банку та зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) вважається таким, що настав;

4) припиняється нарахування процентів, неустойки (штрафу, пені) та інших економічних санкцій по всіх видах заборгованості банку;

5) відомості про фінансове становище банку перестають бути конфіденційними чи становити банківську таємницю;

6) укладення угод, пов'язаних з відчуженням майна банку чи передачею його майна третім особам, допускається в порядку, передбаченому цим Законом;

7) скасовуються арешт, накладений на майно (в тому числі на власні кошти банку на його рахунках) банку, чи інші обмеження щодо розпорядження його майном. Накладення нових арештів або інших обмежень щодо розпорядження майном банкрута не допускається;

8) вимоги за зобов'язаннями банку, що виникли під час проведення ліквідації, можуть пред'являтися тільки в межах ліквідаційної процедури.

Стаття 92. Повноваження ліквідатора щодо здійснення ліквідаційної процедури

Ліквідатор з дня свого призначення здійснює такі повноваження:

1) приймає до свого відання майно банку, вживає заходів щодо забезпечення його збереження;

2) виконує функції з управління та розпорядження майном банку;

3) здійснює інвентаризацію та оцінку майна банку згідно з законодавством;

4) виконує повноваження органів управління банку;

5) очолює ліквідаційну комісію та формує ліквідаційну масу;

6) пред'являє до третіх осіб вимоги щодо повернення дебіторської заборгованості банку, у тому числі через судові органи;

7) має право отримувати кредит для виплати вихідної допомоги працівникам, що звільняються внаслідок ліквідації банку, який відшкодовується в першу чергу згідно зі статтею 95 цього Закону за рахунок коштів, одержаних від продажу майна банку;

8) з дня відкриття ліквідаційної процедури повідомляє працівників банку про звільнення та здійснює його відповідно до законодавства України про працю;

9) заявляє в установленому законодавством порядку заперечення по заявлених до банку вимогах кредиторів;

10) заявляє відмову від виконання договорів та в установленому законодавством порядку розриває їх;

11) вживає заходів, спрямованих на виявлення та повернення майна банку, що знаходиться у третіх осіб;

12) передає у встановленому порядку на зберігання документи банку, які відповідно до нормативно-правових актів підлягають обов'язковому зберіганню;

13) вживає заходів, які, на його думку, дадуть можливість отримати максимальну виручку від продажу активів у найкоротший строк;

14) реалізує майно банку для задоволення вимог, включених до реєстру вимог кредиторів;

15) повідомляє про своє призначення державний орган з питань банкрутства в десятиденний строк з дня прийняття рішення та надає державному органу з питань банкрутства інформацію для ведення єдиної бази даних щодо підприємств-банкрутів;

16) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

З дня призначення ліквідатора до нього переходять права керівника (органів управління) банку. Протягом трьох днів з дня призначення ліквідатора керівники банку забезпечують передачу бухгалтерської та іншої документації банку, печаток і штампів, матеріальних та інших цінностей банку ліквідатору. У разі ухилення від виконання зазначених обов'язків винні особи несуть відповідальність відповідно до вимог чинного законодавства України.

При виконанні своїх обов'язків ліквідатор за своїм статусом прирівнюється до представника Національного банку України. Будь-яка особа, що навмисно перешкоджає доступу ліквідатора до банку, його активів, книг, записів, документів, несе адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством. Правоохоронні органи зобов'язані надавати допомогу ліквідатору в його роботі на підставі письмового звернення.

Стаття 93. Заходи щодо підготовки задоволення вимог кредиторів

Ліквідатор припиняє приймання вимог кредиторів після закінчення одного місяця з дня опублікування оголошення про початок ліквідаційної процедури.

Ліквідатор протягом трьох місяців з дня опублікування оголошення про початок ліквідаційної процедури здійснює такі заходи щодо задоволення вимог кредиторів:

1) визначає суму заборгованості кожному кредитуру та відносить вимоги до певної черги погашення;

2) відхиляє вимоги у разі їх непідтвердження;

3) відповідно до вимог нормативно-правових актів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб надає Фонду протягом двадцяти робочих днів із дня настання недоступності вкладів повний перелік вкладників, які мають право на відшкодування коштів за вкладами, із визначенням їх розрахункової суми, що підлягає відшкодуванню; (Пункт 3 частини другої статті 93 в редакції Закону N 2740-III від 20.09.2001)

4) складає перелік акцептованих ним вимог для затвердження Національним банком України;

5) сповіщає кредиторів про акцептування вимог;

6) щотижня протягом трьох тижнів публікує оголошення про день і місце, де можна ознайомитися з переліком вимог, та про дату подання цього переліку Національному банку України.

Кредитори мають право надіслати ліквідатору свої заперечення щодо визнаних ним вимог протягом одного місяця з дня отримання повідомлення.

Ліквідатор має право з дозволу Національного банку України погашати вимоги до банку до моменту завершення складання переліку вимог та його затвердження Національним банком України лише за угодами, що забезпечують здійснення ліквідаційної процедури.

Ліквідатор зобов'язаний у двомісячний строк з дня призначення надіслати повідомлення всім клієнтам, які користуються послугами відповідального зберігання, про необхідність вилучити свої цінності протягом трьох місяців з дня оголошення про початок ліквідаційної процедури.

Матеріальні цінності, що перебували на відповідальному зберіганні банку і не були вилучені власниками в зазначений у повідомленні строк, вважаються фондами, на які не можуть претендувати кредитори банку. Ці цінності переходять у розпорядження Національного банку України для повернення законним власникам.

Іпотечні активи, що перебувають в управлінні банку або є забезпеченням виконання зобов'язань за сертифікатами з фіксованою доходністю, емітентом яких є банк, а також кошти на рахунку фонду фінансування будівництва або майно фонду операцій з нерухомістю, в тому числі кошти на його рахунку, що перебувають в управлінні банку, не включаються до ліквідаційної маси банку. Розпорядження цими активами здійснюється відповідно до законів України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" та "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю". (Статтю 93 доповнено частиною сьомою згідно із Законом N 3201-IV від 15.12.2005)

Активи банку, включені до складу іпотечного покриття іпотечних облігацій, не включаються до ліквідаційної маси банку. Відчуження цих активів, у тому числі примусове, здійснюється в порядку, передбаченому Законом України "Про іпотечні облігації". (Статтю 93 доповнено частиною згідно із Законом N 3273-IV від 22.12.2005)

Стаття 94. Оцінка майна банку

Майно, на яке звертається стягнення у ліквідаційній процедурі, оцінюється ліквідатором у порядку, встановленому законодавством України. Для майна, яке продається на аукціоні, оціночна вартість є початковою.

Для здійснення оцінки майна ліквідатор має право залучати на підставі договору спеціалістів з оплатою їх послуг за рахунок ліквідаційної маси, якщо інше не встановлено Національним банком України.

Стаття 95. Продаж майна

Після проведення інвентаризації та оцінки майна банку ліквідатор розпочинає продаж майна на відкритих торгах, якщо Національним банком України не встановлено інший порядок його продажу.

Порядок продажу майна банку, склад, умови та строки придбання майна погоджуються з Національним банком України та повідомляються через засоби масової інформації.

У разі надходження двох і більше пропозицій щодо придбання майна банку ліквідатор проводить конкурс (аукціон). Порядок проведення конкурсу (аукціону) визначається згідно із законодавством України.

Майно банку, щодо обігу якого встановлено обмеження, продається на закритих торгах. У закритих торгах беруть участь особи, які відповідно до законодавства можуть мати зазначене майно у власності чи на підставі іншого речового права відповідно до цивільного законодавства України.

Порядок уступки вимог банку регулюється цивільним законодавством України.

Ліквідатор має право виставити на відкриті торги цінні папери та вимоги банку, якщо інший спосіб продажу (уступки) вимог банку не встановлено Національним банком України.

Стаття 96. Черговість та порядок задоволення вимог до банку, оплата витрат та здійснення платежів
(Назва статті 96 в редакції Закону N 3127-IV від 29.11.2005)

Кошти, одержані в результаті ліквідаційної процедури, спрямовуються на задоволення вимог кредиторів у такій черговості:

- 1) зобов'язання, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян;
 - 2) грошові вимоги по заробітній платі, що виникли із зобов'язань банку перед працівниками до порушення процедури ліквідації банку;
 - 3) вимоги вкладників - фізичних осіб у частині перевищення суми, передбаченої системою гарантування вкладів фізичних осіб, але не більше еквівалента 50 000 гривень;
 - 4) вимоги вкладників - фізичних осіб у частині, що перевищує еквівалент 50 000 гривень;
 - 5) вимоги Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що виникли у випадках, визначених законодавством про гарантування вкладів фізичних осіб;
 - 6) вимоги фізичних осіб, платежі яких або платежі на ім'я яких заблоковано (крім фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності);
 - 7) інші вимоги.
- (Частина перша статті 96 в редакції Закону N 3127-IV від 29.11.2005)

Оплата витрат, пов'язаних із здійсненням ліквідаційної процедури, здійснюється позачергово протягом усієї процедури ліквідації банку в межах кошторису витрат, затвердженого Національним банком України. До цих витрат, зокрема, належать:

оплата державного мита;

витрати на опублікування оголошення про ліквідацію банку;

витрати на публікацію інформації про порядок продажу майна банку;

витрати ліквідатора, пов'язані з утриманням і збереженням активів банку;

витрати на оцінку та продаж майна;

витрати на проведення аудиту;

витрати на оплату роботи ліквідатора (включаючи залучених для забезпечення здійснення повноважень ліквідатора осіб);

витрати на виплату вихідної допомоги звільненим працівникам банку;

оплата кредиту, отриманого для виплати вихідної допомоги.
(Статтю 96 доповнено частиною із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

Майно банку, що є предметом застави, включається до складу ліквідаційної маси, але використовується виключно для позачергового задоволення вимог заставодержателя. (Статтю 96 доповнено частиною із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

Заставодержатель має право за погодженням з ліквідатором здійснити реалізацію заставленого майна у порядку, встановленому чинним законодавством або договором застави, та отримати задоволення своїх вимог повністю або частково. (Статтю 96 доповнено частиною із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

У разі недостатності коштів від реалізації заставленого майна для задоволення визнаних ліквідатором кредиторських вимог заставодержателя не задоволені вимоги підлягають задоволенню в порядку черговості, встановленої цим Законом. (Статтю 96 доповнено частиною із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

Вимоги кожної наступної черги задовольняються в міру надходження на рахунок коштів від продажу майна банку після повного задоволення вимог попередньої черги.

У разі недостатності коштів, одержаних від продажу майна банкрута, для повного задоволення всіх вимог однієї черги вимоги задовольняються пропорційно сумі вимог, що належить кожному кредиторі однієї черги, крім вимог кредиторів, зазначених у пункті 3 частини першої цієї статті. (Частина сьома статті 96 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

Погашення вимог кредиторів, зазначених у пункті 3 частини першої цієї статті, здійснюються рівними частинами в межах наявних коштів, одержаних для задоволення вимог кредиторів цієї черги. (Статтю 96 доповнено частиною із змінами, внесеними згідно із Законом N 3127-IV від 29.11.2005)

У разі відмови кредитора від задоволення визнаної в установленому порядку вимоги ліквідатор не враховує суму грошових вимог цього кредитора.

Вимоги, заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, не розглядаються і вважаються погашеними.

Вимоги, не задоволені за недостатністю майна, вважаються погашеними.

У разі, якщо на момент закінчення строку ліквідації залишилися непроданими активи банку і негайний продаж матиме наслідком істотну втрату їх вартості, ліквідатор передає такі активи в управління визначеній Національним банком України юридичній особі, яка зобов'язана вжити заходів щодо продовження погашення заборгованості кредиторів банку за рахунок отриманих активів.

Майно, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, передається власникам, а майно державних банків - відповідному органу приватизації для наступного продажу. Кошти, одержані від продажу цього майна, спрямовуються до Державного бюджету України.

Майно кооперативних банків, що залишилося після задоволення потреб кредиторів, підлягає використанню відповідно до законодавства України про кооперацію.

Стаття 97. Оплата праці осіб, залучених до ліквідації

Оплата праці ліквідатора та осіб, залучених для допомоги ліквідатору, здійснюється згідно з порядком, визначеним цим Законом для тимчасового адміністратора та залучених ним спеціалістів, і має бути не нижчою за рівень оплати праці працівників банку за надання аналогічних послуг з урахуванням обсягу і складності роботи.

Стаття 98. Завершення ліквідації

Ліквідація банку вважається завершеною, а банк ліквідованим з моменту внесення запису про це до Державного реєстру банків після ухвалення звіту ліквідатора.

Розділ VI

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Стаття 99. Оскарження рішень Національного банку України

Банк або інші особи, на які поширюються повноваження Національного банку України, мають право оскаржити в суді у встановленому законодавством порядку рішення, дії або бездіяльність Національного банку України чи його посадових осіб, а так само рішення, дії чи бездіяльність тимчасового адміністратора та ліквідатора.

Рішення про призначення тимчасового адміністратора або ліквідатора можуть бути оскаржені в суді за відсутності підстав, визначених цим Законом.

Оскарження не зупиняє виконання оскаржуваного рішення або дії.

При розгляді в суді справи, порушеної внаслідок або у зв'язку із застосуванням цього Закону проти Національного банку України або його службовця, тимчасового адміністратора або ліквідатора тимчасовий адміністратор, ліквідатор або спеціаліст, призначений представляти або допомагати тимчасовому адміністратору або ліквідатору, несуть відповідальність за шкоду, завдану внаслідок рішень, дій або бездіяльності, виконаних згідно з обов'язками та повноваженнями або в ході їх виконання в рамках тимчасової адміністрації або ліквідації банку, якщо такі дії або бездіяльність були умисними.

Шкода, заподіяна внаслідок професійної помилки тимчасового адміністратора або ліквідатора, відшкодовується згідно з законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та договорами про страхування фінансового ризику.

Оскарження або інший судовий розгляд, пов'язаний із оскарженням, не зупиняють тимчасову адміністрацію, ліквідацію банку та інші оскаржувані заходи та рішення.

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Національний банк України має право встановлювати перехідні строки виконання передбачених цим Законом норм, які не повинні перевищувати загальних строків, передбачених цим Законом, якщо це дозволить банкам досягнути відповідності з вимогами цього Закону.

Банки, створені до набрання чинності цим Законом, зобов'язані протягом двох років привести свою діяльність у відповідність з вимогами цього Закону.

Протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом Національний банк України зобов'язаний переоформити ліцензії банкам відповідно до класифікації операцій, передбачених цим Законом.

До процедури створення банку, надання ліцензії на здійснення банківських операцій, що почалися і не завершилися до дня набрання чинності цим Законом, застосовуються положення цього Закону.

Процедура ліквідації банку, розпочата до дня набрання чинності цим Законом, завершується згідно з порядком, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, прийнятими відповідно до цього Закону.

2. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України та Національному банку України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., N 25, ст. 281; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 20, ст. 276, N 47, ст. 644, N 48, ст. 656; 1993 р., N 10, ст. 76, N 11, ст. 83, N 19, ст. 209, N 24, ст. 272, N 26, ст. 277, N 29, ст. 307, ст. 308; 1994 р., N 12, ст. 60, N 27, ст. 222; 1995 р., N 14, ст. 90, ст. 93, N 21, ст. 154; 1996 р., N 3, ст. 11, N 7, ст. 28; 1997 р., N 3, ст. 7, N 4, ст. 24, N 8, ст. 63; 1998 р., N 10, ст. 36, N 14, ст. 61, N 26, ст. 149; 1999 р., N 37, ст. 334; 2000 р., N 35, ст. 282);

пункт 11 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів України "Про державну виконавчу службу" та "Про виконавче провадження" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., N 50, ст. 436);

статтю 62 Закону України "Про Національний банк України" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 29, ст. 238; 2000 р., N 42, ст. 351);

Постанову Верховної Ради України "Про порядок введення в дію Закону України "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., N 25, ст. 282; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 52, ст. 467).

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 7 грудня 2000 року
N 2121-III